

VÄRMLANDS ANOR

2006:4

December 2006 Medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening

Årgång 23

ISSN 1400-1047

I denna bild – troligen från förra sekelskiftet – kan man läsa in mycket om villkoren för dåtidens torpare och backstugusittare, men också om deras strävan efter ett bättre liv. Förmodligen ser vi en ensamstående mor med fyra barn. Trots sina knappa omständigheter har hon klätt upp barnen i prydliga helgkläder och kostat på sig en fotografering. Tyvärr vet vi inte vilka personerna är. Solveig Nyström, som har skickat in fotot, tror att det är taget på Hammarö eller i Karlstadtrakten. Ring henne på tel 054 – 52 45 57, om du har något tips.

Föreningen bildades 1983 och har till ändamål att stödja och stimulera intresset för släkt- och hembygdsforskning i Värmland och förena dem som delar detta intresse. Föreningen är ansluten till Sveriges Släktforskarförbund.

Organisationsnummer 873201-6897

Föreningens adress

c/o Sander, Norra Berghaget,
667 32 Forshaga

E-post: lgsander@algonet.se

Medlemsavgift

Medlemsavgiften är 140 kr för ordinarie medlem och 30 kr för familjemedlem (2006) till svenskt postgiro **46 96 60-5**. Medlemmar i Norge betalar 130 norska kronor + porto 60 norska kronor till norskt postgiro **7877.08.16652**

Arkiv

Arkivcentrum Värmland,
Box 475, 651 11 Karlstad.
Telefon 054 - 61 77 00.

Besöksadress:

Arkivcentrum Värmland,
Hööksgatan 2, Karlstad

www.genealogi.se/varmland

Styrelsen

Ordförande Lars-Gunnar Sander,
Norra Berghaget, 667 32 Forshaga.
Tel. 054-872754 Mobil 070-6348187

Vice ordförande K-G Lindgren,
Linnévågen 11, 661 43 Säffle.

Tel. 0533-14124, mobil 070-5228549

Sekreterare Gunnar Jonsson, Älvhagsg. 25,
661 40 Säffle. Tel. 0533-10559

Kassör Liv Hagberg, Garvaregatan 4,
652 20 Karlstad. Tel. 0730-401673

Ledamot Arne Berg, Kila, Vässby 2,
661 94 Säffle. Tel. 0533-63088

Ledamot Peter Borg, Ringvägen 1,
660 60 Molkom. Tel. 0553-41537

Ledamot Jens-Åke Nilsson, Gulsporrreg. 12,
653 45 Karlstad. Tel. 054-564783

Ledamot Hans Olsson, Virvelgatan 77,
667 32 Forshaga. Tel. 054-872993.

Ledamot Margareta Modén, Resedag. 12,
653 45 Karlstad, Tel. 054-560758

Ledamot Rånald Engelbrekt,
Spångbergsvägen 88,

682 32 Filipstad. Tel. 0590-10181.

Valberedningen

Bernhard Granholm (sk), Ljunggatan 39C,
664 32 Grums. Tel. 0555-61153

Bengt Nordstrand, Herrgårdsg. 12,
652 24 KARLSTAD, Tel 054-189961

Ingrid Johansson, Gansbyn, Sättra,
671 95 Klässbol. Tel. 0570-461070

Materialförvaltare

Jens-Åke Nilsson, Karlstad

INNEHÅLL

- 3 Soldatlivet i Värmland
- 7 Vårens program
- 9 Om spanska inbördeskriget.....
- 10 En värmländsk utvandring till Mississippi
- 14 Bröderna Larsson ett emigrantarkiv
- 15 Stort intresse i Forshaga
- 16 Välbesökt föreläsning om emigration
- 17 Arkivcentrum Värmlands forskarmiljö förnyas
- 17 Kartor för skatter och skiften
- 18 Vem var Lorentz Wilhelm Backelin?
- 19 Ordföranden har ordet
- 20 Ur andra medlemsblad
- 20 Anor sökes
- 21 Antavla nr 127
- 22 Genealogiska Föreningen i kris
- 23 Antavla nr 128
- 24 Boktips
- 26 Föreningens utgivning av böcker och register

VärmlandsAnor utges som medlemstidning för Värmlands Släktforskarförening. Bidrag till tidningen, synpunkter på inriktningen och tips om händelser för bevakning mottas tacksamt av Redaktören. Författarna ansvarar för riktigheten i artiklar. Citera gärna VärmlandsAnor, men glöm inte att ange källa! Eftertryck av texter endast med författarens tillåtelse. Redaktionen förbehåller sig rätt att redigera insända bidrag.

Upplaga 1400 ex, 4 ggr/år

Manusstopp för 2007:1 är 29 januari 2007.

Ansvarig utgivare

Lars-Gunnar Sander, Forshaga

Redaktör

Åke Hörnqvist, Lagmansvägen 10, 663 41 Hammarö
Tel 054-52 54 43 ake.hornqvist@telia.com

Layout

Anette Carlsson, Karlstad

Tryck

Tryckeri AB Knappen, Karlstad

Soldatlivet i Värmland

3 generasjoner, 1791-1867

Nils Andersson Hungman/Dahlkarl, født 20/10 1769 giftet seg ca. 1800 med Karin Jonsdotter, født 23/1 1779. Nils ble soldat 7/5 1791 (22 år) og var først ved Hungvik, Högeruds forsamling frem til 1801 og deretter ved Dalen i Ny forsamling hvor han bodde som gift til han døde 16/7 1837, 68 år gammel. Han var soldat fra 1791-1819 (28 år), under Gustav III, Gustav IV Adolf, Carl XIII og Karl XIV Johan. Han tilhørte Nerke – Wermland Regiment frem til det ble delt 1812. Deretter tilhørte han Värmlands Regiment.

Ifølge en generalmønstring i Kristinehamn 25/6 1792 står det at Nils Andersson Hungman (tidligere Nils Andersson) tok vervning som 22-åring 7/5 1791 i Närke-Värmlands Regimentet, nr. 130, Rote/Östra Hungvik, 3. Majors Kompani (derav navnet Hungman). Han er ved vervning angitt til 5 fot 7 2/3 tommer lang (ca. 1,72 m) og ugift. Soldattorpet er i dag ombygget og bebodd.

Ved manøvrene i Kristinehamn 1794 og 1797 er han med, fremdeles ugift. Ved øvelsen 1802 står det derimot at soldaten er gift og at han 29/5 1801 ble overført til Kompani 58, Rote/Dalen. Ifølge torpetersyn på Dalen 1797 står det at huset var i dårlig forfatning og at et nytt bør settes opp. Uthuset var dog i god stand. Hvorvidt et nytt ble satt opp innen Nils Andersson Hungman kom dit 1801 er usikkert. Dalen opphørte som soldattorp 1833. Som boende på soldattorpet Dalen får han nå navnet Nils Andersson Dahlkarl, og beholder det livet ut. Dalen soldattorp eksisterer ikke i dag. Noen steiner vitner om at det har vært en boplass der.

Ved manøveren 1805 i Kristinehamn er han også med. Disse øvelsene ble som regel holdt i juni måned. Så følger en periode 1807-1815 med tette manøvre som nok har med krigene å gjøre (Finnland, Russland, Napoleonskrigene og Norge). Det gjelder manøvre på Finneback 1807,

Bålgård og Haga 1808, Tälle og Lerhol 1809 (er også kommandert til Karlstad), Högvalta 1811, Eda 1813 og Åmot 1815. I de militære rullene fra denne tiden står det at Nils Andersson Dahlkarl hadde et håndverk som kobberslager. Under denne perioden skiftet Roten nr. fra 58 til 27 og så til 51. Fra mai til oktober 1819 er han med på kanalbygging, Göta kanal.

Den 4/10 1819 får han innvilget pensjon med underhold. Dette skjer ved en manøvre i Karlstad, og han får en hedrende uttalelse fra forsvarsmakten. Nils er nå 50 år gammel og har vært soldat i 28 år. Pensjonen (4:klasse, = 8 riksdaler banko om året) får han fra Vadstena Krigsmannskasse. Den 20/4 1820 overtas soldattorpet av rekrutten Per Andersson Dahlkarl (ikke i slekt), og Nils Andersson Dahlkarl med familie må flytte ut. Far og mor (gravid) med tre barn flytter inn hos enken Karin Andersdotter i Dalen. (Dette kan ha vært Karins fostermor, 70 år gammel, fra soldattorpet i Ottebol). De 3 eldste barna (10-16 år) flyttet ut 1820. Den største delen av pensjonen går med til å betale husleien. Gårdsarbeid ble sikkert utført hos enken Karin Andersdotter mot betaling i naturalier. Fattigslig var det, den saken er klar.

Nils Andersson Dahlkarl dør 16/7 1837, 68 år gammel. Den 24/7 1837 kvitterer (i Kropstad) enken Karin Jonsdotter i Dalen ut hans siste underhold på 4 riksdaler og 32 skilling samt begravellesstøtte på 4 riksdaler, (= 8 rds. 32 sk. banko). Hustruen og yngste barnet Olof, født 1823, var de eneste igjen i Dalen. Alle andre var utflyttet eller døde. Karin påtreffes senere som fattigkone (rotehjon) i Dalen, og hun dør 17/5 1856, 77 år gammel.

Etter Gustav III's mislykkede anfalls- krig mot Russland 1788 erklærte Danmark, i allianse med Russland krig, mot Sverige. Kongen beordret i 1789 Gustaf Maritz Armfelt, sjef for Nerke-Wermland

Regiment 1791-93 å mobilisere bondestyrker bl.a. i Värmland da den dansk-norske arméen hadde gått over grensen og sto ved Väneren. Det kan ha vært denne mobiliseringen i 1789/90 som førte til at Nils Andersson vervet seg som soldat 1791. Det ble imidlertid fred med Danmark 1790 og med Russland 1792 (etter Gustav III's seier i sjøslaget i Svenskesundet). I disse krigene fra 1788-92 deltok det bl.a. soldater fra Värmland.

Greve Axel Pontus von Rosen, født i Roslagen nord for Stockholm 1772, ble herre på Berg Säteri (ved Älgå) i begynnelsen av 1800-tallet. Han var kaptein i Nerke-Wermland Regiment 1791 da Nils Andersson tok vervning. von Rosen bodde på Berg til 1809 da han ble Fylkesmann (Landshövding) i Göteborg og Bohus Län. Deretter ble Gustav Wulff, 3:dje Major i Nerke-Wermland Regiment herre på Berg.

I Värmland har man hatt tre regimenter:

Nerke-Wermland Reg 1682-1812

Värmlands Reg 1812-1902

Värmlands Fältjägare Reg 1788-1902.

Det siste var et vervet regiment der soldatene ble lønnet, men de fikk selv skaffe seg bolig. De leide, forpaktet,

Åter dags att betala medlems- avgiften!

Ett år går så fort och nu är det åter igen dags att betala medlemsavgiften. Den är fortfarande 140 kr för medlemmar i Sverige, eller 130 + 60 norska kronor för medlemmar i Norge. Som vanligt - tänk på att försenad inbetalning kostar både tid och pengar för föreningen. Så betala i tid, så missar du inte VärmlandsAnor!

kjøpte bolig, eller bodde hos slektninger. Man kunne verve seg ved 18 års alder og inngå et 6-års kontrakt. Deretter kom soldatene oftest tilbake til hjembygden hvor de giftet seg og tok en ny soldatkontrakt som inndelt soldat og fikk et torp å bo på, (soldattorp).

Inndelt soldat

Inndelt soldat og inndelingsverket hadde eksistert fra Gustav II Adolfs dager (død 1632) og ble forbedret av Karl XI (død 1697). Dette var en kontrakt mellom Kongen og bøndene. To til fire gårder dannet en rote som utstyrte en soldat og måtte underholde ham i fredstid på en liten stateid gård (torp). I fredstid kunne soldaten bli utkommandert f.eks. til større anleggsarbeid. Inndelte soldater var fortrinnsvis jordløse bønder, omstreifere, eller arbeidsløse som gjerne ville tjene Kongen i en fast avlønnet stilling med bruksrett til hus og jord.

Under årene 1791 til 1840 hadde Nerke-Värmlands Regiment følgende sjefer:

1791-1793, Gustaf Mauritz Armfelt
1793-1812, Carl Johan Leijonstedt
1812-1840, Carl Cederström

(Värmlands Regiment).

Etter Napoleonskrigene og de nye grensedelingene i Europa, ble regimentene i Värmland delt. Vest for Klarelvven oppsto Värmlands Regiment og på den østre siden Närke Regiment. 1904 ble dette Regimentet omdøpt til Livregimentets Grenadjärkår. 1902 ble det innført alminnelig verneplikt i Sverige, og

inndelingsverket opphørte. I praksis varte det på enkelte steder frem til den 2. Verdenskrig 1940. Da hadde inndelingsverket eksistert i nærmere 300 år.

Krigstjeneste 1808 – 1809 og 1814

I krigen mot Russland og Danmark 1808-1809 inngikk Nerke-Wermlands Regiment i den Västra armen ved grensen mot Norge. Nils' kompani (3. Majors) lå ved Eda skanse for å overvåke veiene fra Heljeboda i nord til Köla-Skillingmark i sør samt det store militære depotet i Eda. Kompaniet inngikk i 1. Brigaden under oberst Leijonstedt. Alle veier til Norge ble avsperrert i mars 1808. Det blir avholdt en manøver i Haga som forberedelser til angrepet på Norge og som ble innledet 18/4 1808. Det var G. M. Armfelt som ledet de värmlandske troppene. Sveriges gamle drøm var å erobre Norge fra Danmark. Til tross for det vanskelige terrenget inntok de Lier skanser ved Kongsvinger, men kom ikke over Glomma. De norske troppene, ledet av Kristian August av Augustenborg, forsvarte seg bedre enn svenskene hadde forventet. Igjen, som for 90 år siden (1716-18) under Karl XII, ble svenskene kastet ut av Norge.

27/5 1808 overleverte Leijonstedt befalet til oberst Dufva. To dager senere ble det bestemt at Sverige skulle trekke troppene tilbake. Den 10/6 var alle troppene tilbake på svensk mark. Svenskene hadde visse tap i stridene, mens mange ble syke grunnet dårlig utstyr og underhold. Soldatene regelrett sultet da de lå i Lier. Sykdommene spredde seg i omfang

utover sommeren og krigshandlingene overgikk igjen til grensevakt. Brigadesjefene avløste hverandre i rask rekkefølge, den 13/6 under major Cederström, den 5/7 under oberstløytnant Adlersparre som i august overleverte til oberst Bunge. Høsten 1808 døde flere av soldatene av de sykdommene de tidligere var blitt påført (fältsjukan). Den 25/11 ble det våpenstillstand, og soldatene vendte hjem til sine torp. Nils hadde klart seg rimelig bra under krigen, men i januar 1809 ble han syk og den 11/1 innlagt på Allmänna Sjukhuset i Karlstad. Som en konsekvens av dårlig behandling og slett underhold under og etter krigen var misnøyen stort blant soldatene. Dette utnyttet Adlersparre som igjen var blitt sjef over Västra armen. For å understøtte landets opposisjon hvis mål var å fjerne kongen (Gustav IV Adolf) skulle hele Västra armen marsjere mot Stockholm. Troppene skulle først samles i Karlstad i begynnelsen av mars 1809. Nils Dahlkarl var med på dette og 9/3 etter å ha avlagt ed, satte troppene seg i bevegelse mot Stockholm. De nådde Västerås 17/3 og Barkarby utenfor Stockholm allerede 21/3. Dagen derpå sto Västra armen i Stockholm. De hadde da i gjennomsnitt tilbakelagt 35 km om dagen. Gustav IV Adolf hadde imidlertid allerede forlatt landet, og hans onkel (Hertug Karl, bror til Gustav III) var blitt innsatt som kong Karl XIII.

Midt i juli forlater Västra armen Stockholm, og Nils vender tilbake til grensevakt ved Eda skanse. Den 8/9 blir han imidlertid kommandert til Karlstad. Han er deretter igjen tilbake på torpet og med på manøver høsten 1809 (Lerhol) og 1811 (Högvalta).

Den 14/9 1809 undertegnes fredsavtalen mellom Sverige og Danmark-Norge i Magnor.

1812 ble Nerke og Värmland Regiment delt i to. Värmlands Regimentets nye sjef ble feltmarskalk von Essen. Under 1813-1814 i krigen mot Frankrike og Danmark tjenestegjorde Värmlands Regiment i grenseovervåkingen mot Norge. I 1814 gikk regimentet inn i Norge. Nils' kompani (2. Majors) ble 22/4 1813 under ledelse av oberst Hajj forlagt til Västra Ed i Dalsland for å beskytte grensen mot Norge. Der ble de ut året. Ved juletid var Nils igjen tilbake på torpet, men allerede 8/1 1814 ble regimentet forlagt til Eda og Åmål. De tilhørte nå 1. Brigade

Ett typisk soldattorp i Värmland

under generalmajor Rosenblad. Den 19/7 brøt regimentet opp for å sendes mot Rennelanda og Råggård ved hovedveien mellom Vänersborg og Fredrikshald (Halden). Nå var de tildelt 9. Brigade under oberst Klingspor som rapporterte til generalmajor Rosenblad som var fordelingssjef. Regimentet med Nils Dahlkarl deltok i beleiringen av Fredrikshald festning. De svenske tapene var store under denne beleiringen. Over hundre døde i stridene, og ca. 1000 døde av skader og sykdommer (fältsjukan). Flere omkom dessuten av utmattelse på veien hjem til torpene etter krigen.

Krigen opphørte ved Konvensjonen i Moss 14/8 1814. Den 16/10 var regimentet samlet igjen ved Eda skanse og den 24/10 1814 var Nils igjen tilbake på torpet i Dalen.

Eda Skans, Värmland

Skansen ble anlagt for å sperre veien fra Kongsvinger festning til Karlstad. Den første befestningen ved Eda ble bygget allerede 1657. Året derpå anfalt nordmennene, men slo tilbake etter å ha satt et magasin i brann. Skansen ble deretter forsterket. På 1670-tallet var det nye kamper i området, og skansen ble ytterligere forsterket. Etter freden 1679 forfalt skansen og var i dårlig forfatning da den store nordiske krigen brøt ut 1700. Noen opprustning skjedde ikke før 1717. Året etter sto den fullt ferdig til å ta imot en garnison på 800 mann samt artilleri som en del av Karl XII's felttog mot Norge. Kongen var også selv på inspeksjon et par ganger. Troppene som var samlet rundt skansen 1718 marsjerte mot Norge, men returnerte straks etter kongens død (30. nov.). Nordmennene angrep Värmland sommeren 1719 og omringet skansen, men dro seg senere tilbake. Skansen forfalt igjen utover 1700-tallet, men en liten garnison befant seg hele tiden i skansen. Ved et nytt krigsutbrudd ved vestgrensen 1789 blomstret interessen for skansen opp igjen. Skansen var nå kraftig forfalt, men ble forsterket bl.a. med artilleri og reparasjoner. I 1790 var krigen over, og skansen forfalt igjen. Ved krigen 1808 ble det nødvendig med nye reparasjoner. Nå ble det også oppført tre ytre forsvarsverk, forskansninger 1 (Skansen Wijnblad), 2 (Skansen Leijonstedt) og 3 (Skansen Adlersparre). Nå ble Eda sterkere enn den noen gang hadde vært. Skansesystemet kunne ta imot 700 mann

og hadde 28 kanoner. I et ble imidlertid ingen stridshandlinger i området. Flere soldater ble derimot syke og avled. Noen ble også begravd i området. Etter freden 1809 forfalt byggverket igjen, men ny opprustning ble innledet 1812. 1813 brøt det på nytt ut krig med Danmark-Norge. Fred ble det 1814, men samtidig ble det igjen krig med Norge som skulle tvinges inn i unionen med Sverige. Soldater ble samlet ved Eda og brøt inn i Norge. Etter freden oktober 1814 har det vært fred ved Eda Skanse. Skansen ble avvirket.

John Nilsson Gund/Hult/Hägg

John så dagens lys den 6/3 1812 på soldatorpet Dalen i Ny forsamling nord for Arvika. John eller Jon som det ofte står i papirene var født som fjerde barn inn i en soldatfamilie. Senere i hans liv som soldat angis også Jonas som fornavn. I de militære rullene står han oppført som 5 fot og 10 tommer lang, tilsvarende ca. 1,78 meter, hvilket antagelig var en respektabel høyde på den tiden.

Som 18-åring, 7/6 1830 ble John soldat i Värmlands Fältjäger Regiment som ble stiftet under Gustav III 1788 og som besto til 1902. Dette var et vervet regiment der soldatene ble lønnet mot at de selv skaffet seg bolig. John tok vervning på nr. 2, Kaptein Otto Ulfsparrs kompani. Dette skjedde ved generalmønstringen i Norra Varpnäs. Han var da ugift og bekjente seg til den lutherske lære. Det var vanlig at man som 18-åring tegnet en 6-års kontrakt. Han får tildelt navnet Gund. Hvor Gund-navnet kommer fra er uklart, men det kan ha sammenheng med at det kanskje hadde tilhørt en tidligere soldat i samme roten og at John "arvet" det, eller at kompanisjefen tildelte ham navnet.

John bosatte seg på Källstorp under Berg Säteri i Älgå forsamling. Der bodde han også det første året han var gift, men 1833 flyttet han med familien (ett barn) til Stommen i Kyrkbol, Ny forsamling. Stommen var et s.k. Kaptenställe (militæradministrasjon) der bl.a. Fältjägere bodde med sine familier. Stommen som den dag i dag har hus fra 1700- og 1800-tallet ligger like ved Ny k:a. Den gamle trekirken fra 1200-tallet sto på dagens kirkegård. Da dagens kirke ble reist 1869, ble trekirken revet.

John Nilsson Gund var med på manøvrene 1832 og 1834, men ved 1836-øvelsene i Höglunda uteble han fra sitt

kompani. Her dukker han imidlertid opp under samme øvelse tilhørende et annet kompani, nemlig Kaptein Gustav von Platens kompani. Dette kan henge sammen med at den 6-årige soldatkontrakten utgikk 1836, og at han direkte under samme mønstring vervet seg på nytt i et annet kompani. Under mønstringen 1837 på Trossnäs står det at Jon Gund ikke er tilstede og er bevilget avskjed.

Årene 1836-37 virker å ha vært en turbulent tid for soldaten og hans familie. Ting tyder på at John Gund 1836 ble kommandert til Kanalbygging i Karlstad, da tilhørende Gustav von Platens kompani. Under dette arbeidet kan han ha fått nye kamerater og blitt overtalt til å verve seg i Närke Regimentet, noe han gjorde på rekrutteringsmøtet i Karlstad 14/2 1837. Han fikk antagelig bedre betalt, og han fikk hus. Familien flyttet til Ölme herred, Södre Hult/soldatorpet Hult, Rote nr. 78, Ölme Kompani. Dette kan være forklaringen til at han ikke deltok ved øvelsen i Trossnäs i juni 1837. Ved mønstringen i Karlstad står han skrevet som Jonas Nilsson Hult. Den 3/10 1837 endres Rote nr. fra 78 til 67, men heter fortsatt Hult. Han er med i manøvrene på Sanne hede under 1837, 1838 og 1840. I de militære rullene for 1844 står han oppført som Jonas Nilsson Hägg og ikke Hult, men samme Rote nr. 67. Iht. de militære rullene skjedde navnbytte fra Hult til Hägg en gang mellom 1841 og 1842 for da Gustav ble født 3/5 1842 het familien Hägg. Hvorfor dette navnbytte? Det viser seg at det var to Roter Hult innenfor samme kompani i Ölme, det som er beskrevet over og Rote 95 Sandsnäs som 3/10 1837 ble endret til Rote nr. 4 Hult. For å kunne skille de fra hverandre måtte en bytte navn. Det ene Hult lå i et område med mye hegg (busker og trær), og det var ikke uvanlig at soldatorpene fikk navn etter forhold i naturen. Derfor ble det ene soldatorp omdøpt til Hägg (tilhørende Hult gård og rote). Selv den

VärmlandsRötter

Släktforskning i
Värmland på internet

www.genealogi.se/varmland

dag i dag fins det mye hegg i området.

En oversettelse av flytteattesten utstedet ved Arvika Prestegård av M. Andersson den 21/10 1836 lyder:

”Fältjäger og stadsdrenge Jon Nilsson Gund født i Ny församling i Arvika pastorat 6/3 1812 og hans hustru Anna Catharina Nilsson født i Älgå 21/1 1811 flytter nå med to barn til Hult i Ölme herred for der å bli soldat for Hult Rote nr. 78. Såvel mannen som hustruen hadde tilfredsstillende kristendoms kunnskaper iht. Katekismen som de ble forhørt i. De inntok den hellige nattverden den 2/10 1836.

De flytter med følgende barn, Carl født 30/5 1832 i Älgå församling og Nils født 20/9 1835 i Ny församling. Alle er vaksinert mot kopper”.

Hans hustru Anna Catharina var på morsiden av slekten Spångberg, og kom fra Östre Ämtervik. Moren het Sara Stina Grundberg, født utenfor ekteskap 26/12 1781. Far til Anna Catharina var Nils Jonsson Fisk født 1774 i Väse.

1840 og 1842 gikk John på Korporalskolan på Långholmen ved Stockholm. 1843 var han med på en manøver på Ladugårdsgärdet (Gärde) i Stockholm. 1844 ble han utnevnt til skarpskytter, og 1845 var han kommandert til kanalbygging på Strömsholm ved Västerås. 1848 ble Jonas Hägg (tidligere Jonas Nilsson) kommandert til byggarbeide på Vaxholm festning utenfor Stockholm. Her får han en irettesettelse for fylleri (3 dagers ”lys” arrest). Han hadde også en irettesettelse fra 1839. Disse var begge av den lettere typen og påvirket ikke hans tjenesteuttalelse. Han var videre med på manøvre på Sanne hede 1852 og 1856. Ved øvelsen 1859 er han fraværende grunnet skade etter arbeide ved Statens Järnvägar (SJ).

Fra ca. 1860 skriver Jon igjen fornavnet John (og ikke Jon). Mot slutten av sitt liv skrev han navnet Jonas Hägg.

Ved generalmønstringen i Sanne 1/7 1863 søker han og får innvilget avskjed med underhold. Han får innvilget pensjon og tjenesteuttalelse ”Tjent utmerket vel”. Jonas er nå 51 år og vært soldat fra 1830-1863, 34 år. Han får underhold fra Vadstena Krigsmannskassa, klasse 3 som utgjorde 24 riksdaler årlig. Han mottok også pensjon fra SJ. Dessuten fortsetter familien å bo på soldatorpet og har avkastningen fra dette. Han døde i lungebetennelse 23/4 1867, 55 år

gammel, og enken Anna Catharina Nilsson dotter Hägg kvitterte ut den siste pensjonen samt begjævelsesstøtte, tilsammen 12 riksdaler og 50 öre. (1 rds. = 100 öre).

I dødeboken står han oppført som John Hägg, (Nilsson er fjernet) og at han tidligere var soldat. Hans kone (soldatenke) ble da fritatt for skatt.

John mottok pensjon fra Vadstena Krigsmannskap og fra styret for Statens Jernvägsbygg. Det bekrefter at han under sin soldattid også arbeidet ved Jernbanen. I de 34 årene John var soldat tjenestegjorde han under Karl XIV Johan, Oscar I og Karl XV.

John gikk i pensjon 1/7 1863. Hans sønn Anders, som nå var soldat, overføres to måneder senere (30/8) med familie til soldatorpet 64 Hult (Hägg). De gamle (John og Anna med døtrene Christina og Lovise) flytter nå inn i en kårstue ved siden av torpet. Denne stua er et lite torp på ufri grunn (de eier ikke marken) og uten dyrkbar mark. Året etter flytter Christina til Stockholm, og Lovise dør. John og Anna Catharina blir nå tjenestefolk på Hult. Det er sannsynligvis fattigslige forhold til tross for at John hadde pensjon.

Datteren Sara Catharina giftet seg 17/2 1867 i Stockholm med Anders Gustav Ericsson og i 1874 bosetter de seg i Kullerstad församling Skärblacka ved Norrköping.

Ifølge husforhør ble Anna Catharina (Nilsson) Hägg boende i kårstuen på Hult frem til 1875. Hun flyttet så til sin datter i Skärblacka hvor hun døde den 24/2 1883, 72 år gammel, og ble gravlagt 8/3 i Kullerstad församling av presten Linrot.

Under fredstiden ble de inndelte soldatene kommandert for både militært og sivilt infrastrukturarbeid. Värmland og Närke Regimentene ble bl.a. benyttet på følgende steder:

Hjälmaren og Strömsholms kanalbygging under 1842-58

Karlstad og Säffle kanalbygging

Karlsborg festningsbygg ca. 1820

Under riksdagen i Stockholm 1865 ble det innkalt forsterkninger bl.a. fra Närke. Dette var ved overgangen til tvåkammarriksdag som skjedde 1866.

Tjenestegjøring og bygningsarbeid på Vaxholm festning utenfor Stockholm.

Ved de årlige repetisjonsøvelsene (mai/juni) i Närke på Sanne hede syd for Örebro, var det på 1800-tallet en van-

lig folkefornøyelse å se soldatenes idrettsøvelser. Brytekampene var særlig populære blant tilskuerne.

På midten av 1800-tallet var følgende meny vanlig blant soldatene på rep.øvelse: Mykt

brød, erter, salt og tørt kjøtt, sild, smør og bygg (korngryn). I tillegg kom 5 cl. brennevin pr. dag og soldat. Senere på 1800-tallet ble brennevinet erstattet av kaffe.

Barn etter John og Anna Catharina Hägg (som vokste opp):

1) Carl Johnsson Hägg

Carl, født 30/5 1832 ble gårdsgutt 1848 (16 år gammel) hos Jonas Jonsson på gården Mårtensrud under Ugglebo Säteri i Ölme. 1850 flyttet han til Via (også under Ugglebo) som gårdsgutt hos Lars Olsson og senere hos Anders Larsson. 1851 flyttet han til Björkenäs i Ny församling (Østsiden av Nysockensjöen) der han hadde bodd til han ble 3 år og hvor han må ha hatt slektninger på farsiden (fettere og kusiner). 1852 er han oppført som gårdsgutt (dräng) hos herr N. Ohlsson og fru Sara Johanna Myrin og senere under Stommen hos Sersjant Axel Magnus Öberg og Sara Britta Andrietta Wijkander.

Carl giftet seg i Kyrkbohl (Ny k:a) 2/1 1853 med Cajsa Danielsdotter, født 26/10 18(?) . Carl dro til Norge (uten hustru) 28/10 1855. Videre skjebne er uklart.

2) Nils Johnsson Hägg, (den norske grenen)

Nils, født 20/9 1835 og døpt i den gamle Ny k:a ble konfirmert (Adm.= admitterad = tillatt) 1851 i Ölme k:a. 1859 oppholdt han seg på ubestemt sted og 4/12 1863 (28 år gammel) flyttet han til Norge. Han giftet seg i Skotselven (vest for Drammen) 22/12 1865 med Inger Margrethe Andreasdatter, født 10/3 1841.

Den norske skrivemåten av Hägg (= Hegg) ble sannsynligvis innført ganske omgående. Ved folketellingen 1900 skrev familien sitt etternavn = Hæg. De første 10-årene frem til ca. 1910 ble både Hegg og Hæg benyttet.

Den store industrielle utbyggingen andre halvdel av 1800-tallet var knyttet til virksomhet omkring jernbanen, bl.a. med byggingen av Bergensbanen. Nils deltok i deler av denne byggingen og ble baneformann (Bas) ca. 1880. Nils døde i Skotselven 14/11 1906. (Nils Johnsson

Hägg er forfatterens oldefar/farfars far).

3) Anders Jonsson Hägg

Anders, født 23/9 1838 ble soldat 1857, 19 år gammel. Han giftet seg 25/4 1859 i Ölme k:a med Stina Cajsa Jonsdotter, født 1/10 1830 i Alster.

Stina Cajsa var tidligere gift (1854) med soldat Jan Persson Hell (på soldatorpetet Hållerud), født 22/3 1819 i Kroppa ved Filipstad i Värmland. Jan Hell døde 1856. Han hadde vært soldat siden 3/2 1846.

Anders Jonsson vervet seg altså som soldat 10/2 1857 og ble tildelt ble Rote nr. 86 Törserud i Ölme, og fikk navnet Anders Jonsson Thyr. Han var da ugift og 5 fot, 8 tommer (ca. 1,73 m) høy. Er med ved mønstringen i Örebro 1859 og ved Sanne hede 1863. Ved denne øvelsen er han oppført som gift. Han kommanderes til festningsbygging på Vaxholm 1863. Ved manøveren på Sanne hede 1866 står angitt at Anders Jonsson Thyr 30/8 1863 ble overført til Rote nr. 67, Hult og heter nå Anders Jonsson Hägg. Han overtar som soldat på Hult når faren går i pensjon 1863. Anders får avskjed 1/6 1867 etter 10,5 år som soldat. En annen rekrutt, Erik Johan Larsson Hägg, født i Ölme 21/8 1842 tar over hans plass. Dette betyr at en ny familie flytter inn på Rote nr. 67 Hult. Da har Hägg-familien vært soldater på Hult/Hägg i 30 år. Anders døde i Kristiania (Oslo) ca. 1878, 40 år gammel.

Soldattorpene var statens og krigsmaktens eiendom. Både på 1700 og 1800-tallet var det vanlig at enken og barna måtte flytte ut når soldaten omkom i krig, døde naturlig eller ble pensjonert. Andre soldatfamilier sto i kø for å komme inn. For de utflyttede førte dette ofte til en katastrofe hvis de ikke hadde velhavende slektninger som tok seg av dem. For enken var det viktig å få seg en ny mann snarest. Var den "nye" soldaten ugift, var det ikke uvanlig at han ikke bare overtok boligen, men også giftet seg med enken og ble stefar til eventuelle barn.

For Stina Cajsa Jonsdotter (8 år eldre enn Anders) var situasjonen nettopp som beskrevet før hun giftet seg med Anders Jonsson.

At en av sønnene ble soldat etter faren garanterte til viss grad for kontinuiteten på soldatorpetet. De gamle kunne fortsatt bli boende, men trangt var det.

Den avgåtte (pensjonerte) soldaten, som måtte flytte ut, kunne i enkelte

Vårens program

Fikaträff

Torsdag 8 februari kl 18.30

Edbergssalen, Arkivcentrum i Karlstad

Petra Berglund informerer om vilka möjligheter det finns att släktforska med hjälp dator på Arkivcentrum. Därefter diskussion och fika i Almqvistsalen
Medtag eget fika!

Kontaktman är Jens-Åke Nilsson tfn 054-564783

Släktforskningens dag

Lördag 17 mars kl 10

Arkivcentrum i Karlstad

Släktforskningens dag firas över hela landet denna dag. Vår förening arrangerar den tillsammans med Arkivcentrum och Emigrantregistret. Forskarsalen hålls öppen kl 10-14 varvid föreningsfunktionärer hjälper nybörjare att komma igång med släktforskning, besvarar frågor mm. Arkivet demonstrerar sina resurser för datastöd vid släktforskning. Representanter från SVAR i Ramsele informerar om vilka resurser man har för släktforskning mm. Kontaktpersoner är Jens-Åke Nilsson tfn 054-564783 och Hans Olsson tfn 054-872993.

Årsmöte

Lördag 31 mars kl 13

Edberg-salen, Arkivcentrum i Karlstad

Föredrag av Peter Olausson:

Sociala strukturer i det gamla bondesamhället

Föreningen bjuder på fika i Bror Almqvist-salen.

Kontaktman är Lars Gunnar Sander tfn 054-872754

Föredrag

Torsdag 19 april kl 19

Edberg-salen, Arkivcentrum i Karlstad

Föredrag av Björn Lippold

från Centrala Soldatregistret: *Soldatforskning*

Kontaktman är Lars Gunnar Sander tfn 054-872754

Möte i Koppom

Lördag 12 maj

Kenneth Myhrvold berättar om bygden

Besök på beredskapsmuséet

Kontaktman är KG Lindgren tel 0533-14124

tilfeller få et reserve (sekundært) soldatorp i samme området (Rote) eller et bryggerhus (backstuga) i skogsbrynet. Noen ganger ble det bygget en kårstue ved siden av soldattorpet.

4) Gustav Jonsson Hägg

Gustav, født 3/5 1842 ble konfirmert 1857 og flyttet til Norge samme år den 11/10, 15 år gammel, (ukjent sted). Det fins opplysninger om at Gustav døde våren 1858, men ingen ting om hvor eller hvorfor.

5) Sara Catharina Hägg

Sara Catharina, født 3/1 1845 ble konfirmert 1859 og flyttet 17/4 1860, 15 år gammel til Stockholm Klara församling. Hun flyttet da inn på Klara Östra Kyrkogatan 3.

Hun giftet seg 17/2 1867 (22 år gammel) med maskinisten Anders Gustav Ericsson, født 29/1 1832 (13 år eldre enn Sara) i Kila mellom Norrköping og Nyköping, Nyköpings Län. Lysningsbrevet er bl.a. undertegnet av Saras far som her har signert med "Jonas Nilsson Hägg, tidligere soldat for Hult i Ölme socken". Sara Catharina døde 25/6 1926, 81 år gammel i Kvillinge församling ved Norrköping.

6) Christina Hägg, (den finske grenen)

Christina, født 4/4 1847 ble konfirmert 21/9 1862 og flyttet 28/10 1864, 17 år gammel til Stockholm. Hun flyttet inn i Hedvig Elenora församling på Östermalm og den 11/1 1866 er hun registrert som innflyttet til Klara församling. Hun bodde antagelig hos sin søster Sara Catharina i Hedvig Elenora församling årene 1864-1866.

Christina var sydamme og leieboer hos vaktmester Alexander Lundqvist og hans hustru på Clara Strandgatan 11 (kv. Ridaren 14), Klara församling. Ekteparet Lundqvist flyttet til Hedvig Elenora församling 6/10 1868, dog uten at Christina var med. Hun bosatte seg imidlertid på Kvartersgatan 42 (nåværende Linnégatan, krysset Linnégatan-Artillerigatan) i Hedvig Elenora församling.

Det fortelles at Christina var kjær i en svensk løytnant Lindkvist (formodentlig fra garnisonen på Gärdet ved Östermalm), men at hun ikke kunne gifte seg med ham. På en togreise i Finland på vei til St. Petersburg 1873 skal hun ha møtt en herre

ved navn Fredrik Ferdinand Sivén. Fredrik Ferdinand ble veldig betatt av en 15 år yngre vakre og gravide Christina og skal ha tatt henne med til sin søster Sigrid. Hans foreldre var på dette tidspunktet døde. Christina ble nok vel mottatt i den nye familien, og kanskje var det slik at barnet ble oppkalt etter den blivende svigerinnen Sigrid.

Etter godkjennelse fra sin mor Anna Catharina Hägg giftet Christina Haegg (slik skrev hun navnet sitt) seg i Hedvig Elenora församling 29/1 1874 med ingeniør Fredrik Ferdinand Sivén, født 2/8 1832 i Pyttis, Finland. Fredrik Ferdinand døde 26/3 1894 (62 år) tilhørende Helsingfors församling. Fredrik Ferdinand flyttet 1860 fra Orimattisk til Borgå og derfra 10/11 1873 til Helsingfors. Kristina Sivén flyttet 9/5 1874 til Helsingfors, da fra Hedvig Elenora församling i Stockholm. Kristina døde 3/12 1915, nærmere 69 år gammel tilhørende Norra svenska församlingen, Helsingfors. Hun ble gravlagt på Sandudds gamle Begravningsplass.

Kildereferanser

(med hjelp fra tidligere forskere ved Landsarkivet Göteborg og Krigsarkivet Stockholm):

Ny kyrkbok 1800-1805.

Ny församling, husforhørlängder 1785-1796, 1810-1814, 1821-1826, 1831-1839, 1846-1856.

Ny församling, dödsbok 1752-1772.

Ny församling, födelsebok 1772-1830, 1830-1862.

Köla församling, födelsebok 1713-1736, 1737-1789.

Köla församling, husforhørlängder 1774-1780, 1780-1785.

Ölme församling, vigselbok 1839-1894.

Ölme församling, husforhørlängder 1841-1845, 1846-1850, 1851-1855, 1856-1860, 1861-1866, 1867-1871, 1871-1876, 1876-1880.

Ölme församlings, födelsebok 1839-1860.

Ölme församling, inflytninglängder 1828-1863.

Stavnäs församling, kyrkbok 1687-1707, 1707-1724, 1736-1749

Stavnäs församling, husforhørlängder 1734-1738, 1738-1741, 1742-1745, 1768-1773.

Stavnäs församling, vigselbok 1687-1707.

Stavnäs församling, födelsebok 1687-1707, 1707-1724.

Älgå församling, födelsebok 1794-1840.

Älgå församling, vigselbok 1832.

Östra Ämtervik församling, födelsebok 1754-1781.

Östra Ämtervik församling, husforhørlängder 1774-1785.

Alster församling, födelsebok 1774-1804.

Generalmönsterrullor for Närke-Värmlands reg:te 1792-1811, Värmlands reg:et 1819-1822, Värmlands fältjäger reg:et 1830-1837, Närke reg:te 1840-1869.

Besiktnings- o. Kassationsmönsterrullor, Närke-Värmlands reg:te 1799-1809 og Värmlands reg:te 1812-1816.

Vadstena Krigsmannskassa 1813-1829, 1837, 1852-1866, 1867.

Militär forfatningssamling, Forsberg/Stiernsvärd.

Statistisk sammendrag over svenska indelingsverket, Claes L. Gill.

Närke-Värmlands reg:te, Approbations- o. Rekryteringsrullor 1698-1808, Besiktnings o. Kassationsmönsterrullor 1788-1811, Generalmönsterrullor 1680-1700, 1785-1805, 1807, Avleveringsrullor 1753 1809, Torpsynehandlingar 1791, 1797, Div. Handlinger 1809-1812.

Värmlands reg:te, Regementssskrivaren 1817, 1818-1820, 1812-1835, Regementsrotor 1835, Soldatrotorna 1833.

Indelingsverg o. jordeböcker 1815.

Värmlands Fältjäger reg:te, Generalmönsterringshandlingar 1828-1838, 1830-1837, 1830-1840, Approbations- o. Kassationsmönsterrullor 1816-1859, Rapportjournal 1812-1859, 1816-1878, Bevakningsjournal 1753-1860, Orderjournal 1826-1837, 1836-39.

Närke reg:te, Generalmönsterrullor 1840-1869, Brödmönsterrullor 1835-1843, Korporskolorna i Grisslehamn o. Långholmen 1840-1864, Kommenderinger sjukvård 1811-1893, Torpsynehandlingar 1818-1858, Anteckningar o. tilrättanvisningar 1861-1893, Namnrullor 1821-1888, Stamrullor 1848-1894.

Värmlands reg:te historia, Nordensvan.

Karlstad stad historia 1719-1815, Lars Dahlgren.

Krigshandlingar 1808-1809, 1813-1814.

Närke-Värmlands reg:te, Indelingsverg o. jordeböcker 1699, Regementsräckenskaper 1684-1685, 1686-1687.

Kyrkoböcker Värmlands län Ny församling, Husforhørlängder 1814-1839, In- o. utflytninglängder 1806-1853, Död- o. begravningsbok 1830-1862.

Värmlands län, Ölmehärad's församling, Husforhørlängder 1856-1870, In- o. utflytninglängder 1828-1873, Dödbok 1860-1897.

Helsingfors ev.-luth. Församlingars centralregister

Genealogiska Samfundet i Finland

Tore Hæg

Ullernfaret 14 D

N-0281 Oslo, Norge

Tlf.: +47.90045369

E-post: tore@haeg.no

Om spanska inbördeskriget....

av Hugo Borg

I VärmlandsAnor 2006:3 frågar ordföranden efter någon, som vet något om ett eventuellt värmländskt deltagande på republikanernas sida i det spanska inbördeskriget och om en viss *Kajsa Rothman*, som på olika sätt var engagerad i stödet till dem.

Det väckte ett minne, som legat arki-verat i årtionden och som plötsligt projicerades. Så här var det i Grums, där jag växte upp. Där fanns, liksom på många andra ställen i Sverige och flera andra länder, en så kallad "Spanienkommitté" till stöd för den republikanska spanska regeringen, som funnits några år efter kung Alfonsos landsflykt år 1931 och som bekämpades av nationalisterna, upprorsmännen. Ordföranden i lokalavdelningen av Spanienkommittén i Grums var min far, som – utan att vara direkt politiskt aktiv hade övertalats att leda "föreningen". Som fackföreningsordförande på Gruvöns bruk under denna tid av arbetsbrist och uppsägningar hade han väl nog ändå men man behövde väl någon som orkade leda och organisera det hela.

Så hade ett stort möte ordnats, troligen 1937 eller 1938 – i gamla Folkets Hus och jag fick följa med eftersom jag hade tilldelats en uppgift. Jag vill minnas att salongen var ganska fullsatt och det ekande golvet och de knarrande trä-sitsarna förde oväsen. På var sin sida av scenen hängde stora porträtt av Hjalmar Branting och Fredrik Thorsson. Min far öppnade mötet, hälsade välkomna och presenterade *Kajsa Rothman*, kvällens talare. Det var något av den stora världen över henne.... Efter hennes tal fullgjorde jag min uppgift – att gå fram till Kajsa Rothman och lämna en blombukett. Jag minns ännu 12-åringen och hans klappande kängor mot det hårda, ekande trägolvet fast det är strax 70 år sedan.

Vem var då denna *Kajsa Rothman*? Eftersom ovanstående händelse sedan länge legat i träda men väcktes till liv när

ordföranden i vår förening för en och annan månad sedan nämnde hennes namn, måste jag erkänna att jag använt både Internet och någon gammal bok på biblioteket för att beskriva henne och hennes bedrifter.;

Hon var Karlstadsflicka och befann sig i Spanien när inbördeskriget bröt ut. Innan dess hade hon arbetat som barnflicka i Frankrike. Efter att ha turnerat över hela Europa som maratondansare åkte hon senare till Rumänien som barnflicka åt samma familj som hon arbetade för i Frankrike. Tre år i Rumänien var nog för henne och hon bröt upp och reste till Spanien där hon startade en resebyrå. När inbördeskriget bröt ut var hon en av de första svenska medborgarna som anmälde sig som frivillig. Hon arbetade som sjuksköterska och hjälpte till med vård och transport av sårade från fronten. Hon skrev rapporter från Spanien till *Karlstads-Tidningen* och deltog i Radio Madrids sändningar på svenska. Hon var också med och organiserade barnhem i Spanien som finansierades från Sverige. År 1938 kom Kajsa till Sverige och åkte runt och höll föredrag för att stärka solidaritetskänslan i Sverige. Efter en tid i Sverige återvände hon till Spanien och vid krigsslutet flydde hon som så många andra till Frankrike. Därifrån åkte hon senare till Mexico där hon avled den 31 oktober 1969, 66 år gammal.

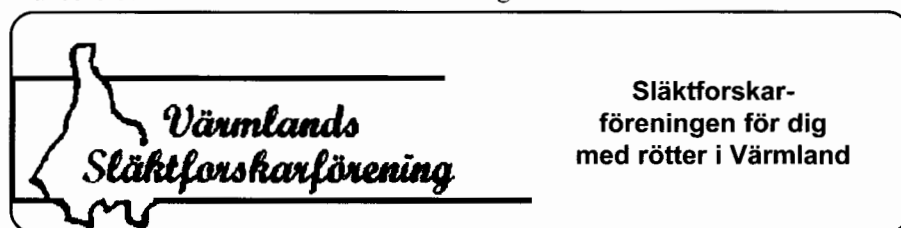
Men – det här inbördeskriget? Ja, efter diverse politiska strider gjorde s.k. nationalistiska officerare uppror i Marocko och på Kanarieöarna men trängde snart in i Spanien. Generalen Francisco Franco blev deras ledare och fick mas-

sivt stöd av Tyskland och Italien, som här fann en lämplig övningsarena, särskilt för flyget men också stödde Franco med trupper på 80.000 man. Nu slöt sig frivilliga från många länder – däribland ca 500 svenskar (uppgifterna varierar något till de republikanska styrkorna och enrollerade sig i Internationella brigaden, som nådde en styrka på över 40.000 man och som hölls med vapen av Sovjetunionen. Barcelona erövrades av nationalisterna i januari 1939 och i mars samma år föll Madrid och därmed stod Franco och hans revolutionärer som segrare. Kriget medförde svåra härjningar; 1,2 miljoner spanjorer dödades, varav 750.000 civila. Brutaliteten och krigsföringsmetoderna föregrep andra världskriget. Särskilt berömd och oförglömlig blev den av tyska flygplan utförda terrorbombningen av baskernas "heliga" stad Guernica. Svenska Dagbladet uppger 28 april 1937 att "över 3000 brandbomber regnat ner över Guernica under tre timmars bombardemang". Denna händelse är för alltid förevigad genom Picassos målning *Guernica*.

Det fanns ju även ett värmländskt deltagande i Internationella brigaden; en av dem, Grumspojken Einar Jakobsson, som också stupade i Spanien. Att jag minns honom och hans öde beror nog på att hans lillasyster var min klasskamrat i folkskolan.

Källor:

Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek
Svensk uppslagsbok
Svenska Dagbladet 1937
Egna minnesbilder

En värmländsk utvandring till Mississippi

av Sten Östlund

Jag, Sten Östlund, är född 1929 i Gagnef, Dalarna, och uppväxt där. Båda min föräldrar kom från Värmland. Dit gick färden varje sommar under 30- och 40-talet för att hälsa på släktingar i Munkfors och Sunne. Detta Värmlandsintresse innefattade även Amerikasläkten.

Många år senare, faktiskt 2005, tittade jag i ett av våra ärvda fotoalbum från 1937. Där fann jag en gruppbild med Amerikafrämmande. Det var första gången jag mötte någon av dem, fastän tre av mammans syskon, liksom fyra av morfars, hade utvandrat till USA. Mamma, Agnes Bäcker, var född 1895 i Stubbängen, Munkfors. Morfar Karl Johan Bäcker, föddes i Föskefors, Ekshärad 1862.

Jag kommer ihåg hur imponerad jag var av de besökande. De hade ju åkt båt en vecka för att hälsa på oss. På bilden är alla amerikaner utom min mormor Lovisa Asplund/Bäcker, som står längst till höger. Från vänster Francis Magnusson, min kusin Anna-Lisa Levin, Ada Becker/Hallstrom, syster till min morfar. Hon föddes också i Föskefors, men år 1876. På hennes högra sida står Francis mor, Maria Olsdotter/Magnusson född i Ransäter 1879. Sen följer min moster Anna Bäcker/Levin (Anna-Lisas mor) född 1894 i Stubbängen, Munkfors.

Att faster Ada gav mig, en åttaåring, en hel dollar, var ju höjden av lycka..

Det var alltså våren 2005. Sen många år är jag pensionerad. Allt oftare går tanken tillbaka till vad som hänt. Jag visste, att faster Ada hade haft sju barn. Jag ringde till min kusin Phil Becker från Worcester, som jag träffat flera gånger, och frågade honom om något av faster Adas barn levde. Han berättade, att Ada hade fått sitt sista barn, Earl, när hon var nästan 50 år gammal. Phil berättade att Earl Hallstrom, nu 80 år gammal, frisk och kry, lever i Long Meadow, MA med sin familj. Jag fick hans telefonnummer.

Faster Ada tredje från vänster.

Någon gång i maj ringde jag Earl, som var mycket förvånad att höra ifrån en släkting i Sverige. Jag fick hans e-postadress och skickade ett brev med hans rötter på Bäcker-sidan.

Sen fick jag det här brevet från honom:

Saturday, 06/11/05

Dear Sten;

It was a wonderful surprise to receive your call and a pleasure to open and read your letter with the Becker Genealogy.

I think that you must have extra sensory perception. I had started working on a "memory book" (pictures and data on my family) about two months before your call. I had very little data on the Becker Family other than two obituaries. Two days before you called I had started to search telephone directories in the Fresno area on the Internet. No success. I have many memories of my mothers contacts with her brothers and sisters and would like to contact family members. Your genealogy data will be very helpful.

Fortsättningen i svensk översättning!

Bifogat finns en bild från firandet av mina föräldrars (Charles och Ada)50-åriga bröllopsdag. Jag har också bifogat en kopia av insidan av D:r Marten Luthers Lilla Katekes. Min fars egentliga efternamn var Skog. Min farfar och farmor kom till Water Valley, Mississippi 1873/74. Min far föddes där 1875. Min far hade en syster (Emma) som också föddes i Water Valley och min farmor (Christina) återvände till Adolfsfors i Sverige. Hon gifte om sig med Frederick D. Hallstrom och kom till Worcester, Massachusetts.

Jag har ångrat att jag inte samlat mer data om familjen Skog och om Christinas familj (jag känner inte till hennes flicknamn) medan min far levde. The Town Hall i Water Valley brann tidigt 1900-tal och alla handlingar förstördes.

Jag skulle uppskatta att få kontakt med någon i Adolfsfors för information.

Många hälsningar
Earle A. Hallström

Med det här brevet följde en kopia av de första bladen i "Lilla Katekesen". Med uppgifterna från det här brevet började jag försöka att finna förfäderna till Earls far Charles August Skog/Hallstrom född 1875 i Water Valley, Mississippi, USA. I husförhörslängden 1885-1890 för Adolfsfors, Köla (S) fann jag följande sidor:

Vänstra sidan visar att Charles Skogs mormor hette Maria Nilsdotter född 1816 i Gunnarskog och att hon därmed var Christinas/Stinas mor.

Högra sidan På samma rad som Nilsdotter Maria står "Örströms änka"

Lägg märke till att barnen reste tillbaka till N. Amerika 1888. De hade alltså stannat i Sverige lite mer än ett år. De hade rest ensamma.

Nu visste jag att Christina Skogs flicknamn var Örström. Jag fann att hon var född i Köla 1849. Det var relativt lätt att finna hennes rötter, bl.a. därför att hennes far var hammarsmed. (liksom mina

förfäder på Bäckersida.)

Jag har inte lyckats finna någon av Skogfamiljen i US Census 1880. Enligt US Census 1900 för Worcester, MA, hade Stina Örström/Skog återvänt till USA 1883 och gift sig med Frederick Hallstrom 1884. Stina och hennes barn måste ha varit i Sverige efter det att hennes man dött i Mississippi före 1880.

Nu började jag forska i Water Valley, Yalobusha/Lafayette Mississippi. Jag fann två vigselregister för Mississippi under tiden 1870-80. Enligt "namnregistret" hette en brud Kristus Orstrom. Med hjälp av en "lookup" Sandra H. Fitts, fick jag en kopia av originallicensen. Och se! Här är de: Christin Örström och viktiggast av allt Olof Skog.

Vad då? Svensk bosättning i Mississippi! Enligt US Census 1860 fanns där totalt 20 svenskar. I Yalobusha/Lafayette hittade jag en svensk, nämligen den Gustaf Berglund, som jag kommer att berätta mer om senare. 1870 hade de två

grevskapen som nämnts här, 33000 invånare, varav 17000 var vita, och 300 kom från Sverige, de flesta boende i Water Valley. En del av svenskarna bodde också i närliggande counties. Inalles bodde 1870 954 svenskar i Mississippi.

1833 hade Mississippis delstatsregering inrättat 17 counties på det som dittills varit indianterritorium, bland dem Yalobusha. Under amerikanska inbördeskriget 1861-1865 erövrades staden från Sydstaterna 1862 och förblev sedan i nordstaternas besittning under resten av kriget.

Samma år, 1856, som Sverige fick sin första järnväg, kom järnvägen även till Water Valley. En grupp privata intressenter lyckades få ett huvudkontor för ICRR (Illinois Central Railroad) samt diverse järnvägsverkstäder förlagda till staden. Det är här som bröderna Berglund från Värmland kommer in i handlingen och börjar värva svenskar (Se brevet nedan)

Many Swedish families come here in the 1870s and 1880s as the men could secure employment in our growing railroad shop. A Swede, Gus Berglund, who was here in Civil War times is said to have been sent to Sweden by the Railroad Co. (ICRR) to induce families to move here. They mostly settled in the north end of town near the ^{Railroad} shop in a very closely knit community. Many became carpenters in the shop or several of the other shop crafts. Gus Berglund and his brother had a "wash and door" factory and some were employed here and young boys we trained those who went later into the shop. Gus Berglund became a prominent lumber and local entrepreneur. He signed security on Hjalmar's marriage bond. Gus was one of the

Jag fortsatte att studera Water Valley. Jag skrev en fråga om Olof Skog i ett "Message board" för Yalobusha. Jag hörde inget därifrån. Däremot fick jag ett brev från Lennart Börjesson i Sverige. Han hade länge sökt släktingar i Water Valley. Jag kunde hjälpa honom med några. I gengäld fick jag ifrån honom kopia av ett brev, där Bruce Gurner (död 2002) berättar om svenskar i Water Valley. Brevet var skrivet 1993. Ett utdrag följer här:

Översättning:

"Många svenska familjer kom hit på 1870- och 1880 talen. Männen kunde få anställning i den växande järnvägsindustrien. En svensk, Gus Bergland, om vilken det sades, att han var här under inbördeskrigstider, skulle ha sänts till Sverige av järnvägskompaniet (ICRR) för att förmå familjer att flytta hit. De bosatte sig oftast i den norra delen av staden, nära järnverkstaden i ett väldigt slutet område. Många blev snickare i järnvägsfabriken och i flera av de andra verkstäderna. Gus Bergland och hans bror hade en fönster- och dörrfabrik och en del var anställda där och unga pojkar fick praktisera där, så att de senare kunde

arbeta i fabriken. Gus blev en välkänd byggmästare och lokal entreprenör. Gus var medlem av den grupp av lokala affärsmän, som fick ICRR att lägga sin Mississippi Division fabrik och huvudkontor här. (Water Valley)

Alltså Gus Bergland var den store svensken. En gata har uppkallats efter honom, liksom efter Carlsson. Efter en tid flyttade en del familjer till Chikago, där de arbetade för ICRR. Många arbetade där i årtal, men återvände hit och begravdes här."

Jag försökte finna i "Emihamn" (en databas med emigranter) den grupp svenskar, som efter 1865 emigrerade till Mississippi, närmare bestämt till grevskapen Yalobusha och Lafayette, där Water Valley ligger. Av en ren händelse fann jag New Orleans som destination för en emigrant. Jag sökte i "Emihamn" med New Orleans som enda sökfaktor. Resultatet blev en stor skara svenskar, 180-190 personer, de flesta värmlänningar, som samma dag, den 11 januari 1870 hade begett sig till New Orleans. De flesta kom från Gunnarskog (85 personer) men ingen från Köla, där Stina Örström bott.

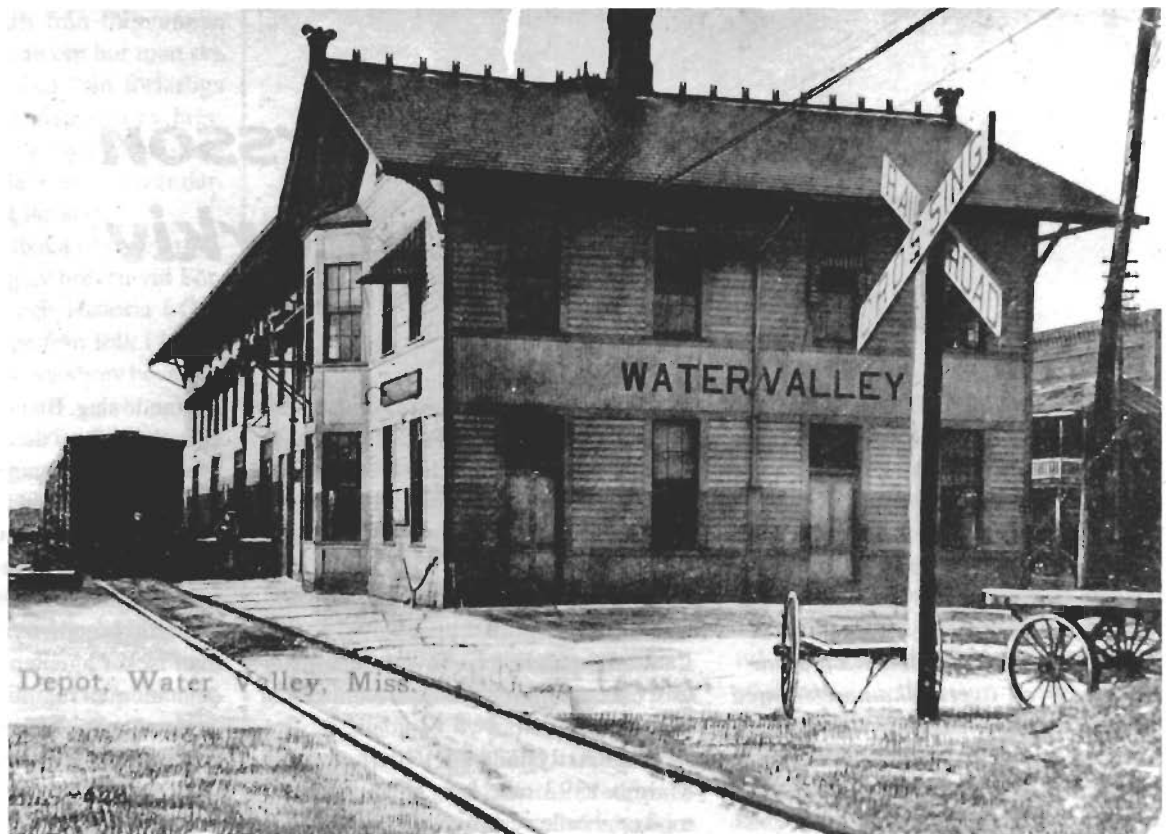
Jag var helt överraskad över resultatet

att en så stor grupp värmlänningar rest till Mississippi samma dag. Det måste absolut ha stått något i tidningarna om det här. Jag bad min systerdotter Kerstin Hed, som är bibliotekschef i Karlstad, att söka åt mig. Några dagar senare kom nedanstående kopia ur "Nya Wärländstidningen" 8 januari 1870.

Gustaf (Guz) Berglund, den äldste av bröderna nämnda härovan, föddes i Fryksände (S) 1831. Redan 1854 emigrerade han från Arvika till N. Amerika.. Han fanns i Water Valley, Yalobusha, enligt US Census 1860 redan under nordamerikanska inbördeskriget 1861-1865.

Brodern Nils Wilhelm, född i Fryksände (S) 1841, flyttade 1844 (alltså tre år gammal) med sina föräldrar skogvaktaren Per Gustaf Berglund (S) och Maria Nilsdotter från Bada bruk i Fryksände (S) till Sälboda i Gunnarskog (S). Där bodde Nils W till 1852, då familjen flyttade till Träskog, Gunnarskog (S). När resten av familjen 1854 flyttade till Häljebodafors i Eda, blev han kvar i Träskog som handelsbiträde, innan han emigrerade från Gunnarskog (S) 1860. När Nils W 1869 värvar utvandrare till Water Valley, får han först och främst deltagare från sin

— Emigrationen. Från Arvika strifves till „G. S. P.“: Ett antal af 200 personer härifrån trakten, bestående af jordbrukande allmog och bruksarbetare hvaraf omkring 50 från Sälboda bruk, har antecknat sig för att den 8 Januari sammanträffa i Carlstad, för att derifrån öfver Hamburg företaga resan till Amerika. Bröderna Berglund härifrån orten, nu bosatte i "Water Valley" nära Mississipp, egare af en större snickerifabrik jemte stora fruktbarande jordsträkor, tjenliga för bomullsodling, ämna der ihälsfatta flera hundra af sina landsmän. En af bröderna B., som nu wistas i Sverige, har bistått med lån för öfverfarten, hwadan ett så stort antal anmält sig wilja öfverresa, men ej nu kunna antagas; de hafwa dock erhållit löfte om framtida befordran.

hemtrakt: I en grupp på ungefär 180 personer, som reser från Karlstad, kommer ungefär 85 från Gunnarskog, varav 50 från Sälboda bruk (se ovan!) och 25 personer från Eda.

Senare har jag följt den här gruppen på sin resa via passagerarlistan från Karlstad till Lübeck med ångaren "Carlsund", och d:o från Hamburg till New Orleans med "Bavaria" och slutligen via den lista, som myndigheterna i New Orleans upprättat. Allt stämmer, så när som på att drygt 20 resenärer tillkommit i Hamburg, de flesta i den gruppen också från Värmland

En sak slog mig! I emigrantlistan från Gunnarskog fanns omkring 60 personer, som rent tidsmässigt kunde ha rest till New Orleans 1870, men i passagerarlistan från Karlstad var de ytterligare 25.. Jag är fortfarande osäker på hur många av dessa som verkligen kom från Gunnarskog. Jag letade efter Stina Örström och studerade listorna om och om igen. Den enda Stina i rätt ålder, som jag fann, var Stina Ersdotter från Gunnarskog.

I min jakt efter Stina Örström hade jag letat genom husförhörslängder och flyttningsböcker för Köla (S) gång på gång, så att jag nu kände igen många namn därifrån. När jag för "sjuttiofemte" gången sökte genom passagerarlistorna,

fann jag ett namn, som jag kände igen: Emma Bjurström, 17 år från Gunnarskog. Hon reste på alla delsträckor tillsammans med Stina Ersdotter. I en ny kontroll av utflyttningsböckerna för Köla fann jag som sista utflyttande år 1869 (den 30 december) Emma Bjurström och Stina Örström, precis i tid att hinna med Carlsund från Karlstad. Då hade jag dessförinnan lusläst husförhörslängden från Gunnarskog, men inte funnit någon passande Stina Ersdotter där. Jag studerade de amerikanska myndigheternas immigrationslista 1870.

Man kan se att Stinas efternamn nu är Erström. Dessutom har jag funnit Stina i US Census of 1870 för Water Valley. Enligt husförhörslängden för Adolfsfors, Köla, föddes hennes dotter Anna Maria den 3 september 1870 i Nordamerika. Var kanske Olof Skog med på samma båt?

Vad vet jag nu om Stina Örström?

Hon föddes i Adolfsfors, Köla (S) 1849-06-13. Första gången emigrerade hon den 11 januari 1870 med ångaren Carlsund och vidare till New Orleans. Hon bosatte sig i Water Valley, där hon gifte sig den 6 augusti 1871 med Olof Skog i Lafayette. Med Olof fick hon två ev. tre barn. En av dem var Charles Adolf Skog, en av huvudpersonerna i den här historien. Olof

Skog dog förmodligen före 1880 och Stina kom tillbaka till och bosatte sig någonstans i Sverige. Därifrån återvände hon 1883 till USA, där hon 1884 gifte sig med Carl Fredrik Hallström, född 1836 i Sverige. Med honom fick hon tre barn. Hon dog den 25 juli 1905 i Worcester, Massachusetts .

Frågor: Var i Sverige fanns Stina 1879?-1883? Vem var Olof Skog - hennes man? Jag har en teori om det. De flesta av de här 200 Värmlandsemigranterna kom att bo i Water Valley. Jag vill gärna ta del av allt om den här bosättningen, släkttraditioner, brev etc. Återvände någon?

Allt har jag inte kunnat redovisa här. Jag skickar gärna via epost utvandringlistorna Karlstad-New Orleans. De omfattar 90 personer från Gunnarskog, 25 från Eda, åtta från vardera Norge, Älgå, Arvika och Karlstad, och enstaka från Grums, Grava, Årjäng och Visnum samt en del icke värmlänningar. Jag är mycket tacksam för alla kommentarer.

E-mailadress: sten.ostlund@telia.com
Mitt telefonnummer är 0247-10048

Bröderna Larsson ett emigrantarkiv

År 1954 fann fil. Lic. Olof Thörn ett arkiv bestående, till största delen, av brev från hela Sverige till Amerika agenterna Bröderna Larsson. Han återfann det på en loge till gården Prästrücke i Bergshems församling i Älvsborgs län. Arkivet var i ett förfärligt skick och hade kommit till gården för att förstöras enligt en av bröderna, Samuel Larsson.

Genom en överenskommelse med ägarna kunde man rädda arkivet till Landsarkivet i Göteborg 1956. Dock med villkoret att det inte fick öppnas förän viss tid hade förflutit.

Historien om de fem bröderna Larsson är som följer:

Bröderna, Johannes, Elias (kallad Elis), Anders (kallade sig Andrew), August och Samuel (kallad Sam) var födda mellan 1845 och 1853 i Bergshems församling. Fadern dog ung, endast 40 år gammal och modern fick själv fostra och försörja de fem söner. Den äldste sonen Johannes, övertog gården och med ekonomiskt stöd från sina bröder kunde han utöka gården till ett bärkraftigt jordbruk. De andra bröderna utvandrade tidigt till USA. Elis, som var den förste att resa, kom till USA 1864. Han hade tidigare fått anställning i London trots sin ringa skolgång. Där jobbade han åt ett kolonialvaruföretag och det var tack vare de resor han gjorde i tjänsten som han hamnade i Amerika. Han fick inflytelserika kontakter och när han återvände till Göteborg 1873 så inregistrerade han sin första firma tillsammans med en utvandrad svensk bankir. Han kom att dela kontor med agenten för det brittiska rederiet Guion Line. På detta sätt blev han 1876 Guion Lines huvudagent i Sverige. År 1878 ombildades bolaget till Bröderna Larsson & Co för att idka handels- och agentur verksamhet. De tre yngre bröderna anställdes i firman efter återkomsten till Sverige.

Man öppnade nu kontor i Stockholm,

Göteborg och Malmö. Tidvis var man även ombud för en hel del andra rederier.

Men de driftiga bröderna ägnade sig också åt andra verksamheter, bl a export och import, gruvidrift, växlingsaffärer och annat smått och gott.

Så småningom delade man upp verksamheten geografiskt mellan sig. Elis Larsson verkade från huvudstaden, August Larsson från Malmö och Samuel från Göteborg.

August flyttade till Göteborg från Malmö 1892 och därmed upphörde verksamheten i Malmö. Han var sjuklig och hans affärsverksamhet upphörde helt 1895.

Andrew Larsson drog sig tillbaka efter en konkurs 1899.

Sam och Elis Larsson var verksamma till 1907 respektive 1914.

År 1915 kom Svenska Amerikalinjen och därmed var brödernas ledande roll till ända. Enligt ett styrelseprotokoll från styrelsen för Rederi AB Sverige - Nordamerika försökte Elis bli Svenska Amerika Linjens huvudagent i Stockholm och norra Sverige både med avseende på passagerartrafiken och fraktrafiken. Styrelsen beslöt dock att icke bifalla framställningen och därmed var sagan om Bröderna Larsson all.

Under åren 1879 och 1914 skrev mängder av svenskar, över 50 000, till agenterna med förfrågningar av de mest

skiftande slag. Bland många andra intressanta brev finns de sk Jerusalem fararna från Nås i Dalarna med. Selma Lagerlöf skildrar denna udda utvandring i sin roman Jerusalem. I brevet ställs en fråga om båtlägenhet till Jerusalem. Tyvärr finns inte Larssons svarsbrev bevarat, men efter en tid kommer ytterligare ett brev där man tackar agenten för svaret och meddelar att man funnit ett annat sätt att resa.

Annars innehåller breven förstås oftast förfrågningar om priser och hur man prak-

H. Herrar Agenter
 jag emmar nu i vad att gå till Amerika
 jag önskar att få veta om det blir
 plats på Guionliniens Angaren Alaska
 för mig när han går Den 19 Mars
 De som svar som svar her i mot sender
 De till seker het sender jag
 Hand passager till Guionliniens
 Herrar Agenter
 Om jag får plats på
 Angaren Alaska De kan gå Den 19 Mars
 Hälsning
 J. A. Blomqvist
 Stockaryp
 28/3

Ett av de 60.000 brev som idag registreras och scannas vid föreningen Emigration och Historia i Östmark.

tiskt ska förfara. Allt från försvunnen snuskagge till förfrågan om hur man ska göra för att rymma från "sin förfärliga hustru" rymts också i mängden av brev. Framför allt är detta vanliga människors spegling av den tid de levde i och är därför oerhört intressant läsning.

Sedan några år tillbaka pågår en registrering och scanning av breven vid Föreningen Emigration och Historia i Östmark. Förutom breven från folk i landet finns även agenternas svarsbrev bevarade i kopieböcker.

Ett index är upprättat över de brevskrivare som kontaktat agenterna. Detta finns tillgängligt på CD Emigranten Populär som släpptes tidigare i år. Just nu pågår en scanning av breven samt koppling mellan brev och index. Eftersom breven är av stort historiskt värde och p g a ålder är sköra och ömtåliga, sker bearbetningen av dem med stor försiktighet. Denna samling kommer, när den är färdig för utgivning, att utgöra ytterligare en källa för emigrantforskning. Vi som jobbar med bearbetningen vet, att många väntar spánt på att få använda detta unika och fascinerande material i sin forskning.

Eftersom vi ofta får frågan när breven kommer att ges ut, vill jag passa på att meddela att det är mycket svårt att uppskatta när hela processen kommer att vara klar. Givetvis ligger det även i utgivarnas, vilka för övrigt är de institutioner som ligger bakom utgivandet av CD Emigranten, intresse att få ge ut en produkt så snart som möjligt. Mot detta står dock kvaliteten på utgåvan och omsorgen om det historiska materialet.

Jag är i alla fall säker på att de flesta håller med om att det viktigaste är att slutprodukten blir bra.

Detta var berättelsen om de första Amerika agenterna i Sverige och nu väntar vi bara på den spännande fortsättningen. Den som väntar på något gott.

*Monika Urtti för
Emigrantregistret i Karlstad och
Emigration och Historia i Östmark*

Källuppgifter från Per Clemensson, muntligt och skriftligt under årens lopp.

Stort intresse i Forshaga

Sedan slutet av 90-talet står Forshaga Hembygdsförening som värd för en hantverkshelg i slutet av augusti. Som sig bör är den förlagd till den vackert belägna hembygdsgården.

I år gynnades arrangemanget av ett behagligt sensommarväder, vilket säkert gjorde att så många lockades att besöka evenemanget. Någon exakt siffra hade inte ordföranden Jan-Erik Berglund men utifrån åtgången av kaffekakorna, uppskattade han att det kunde vara ca 1.000 personer. Detta med kakorna är ett speciellt litet kapitel. Föreningen har nämligen som ett extra lockbete ett erbjudande om att de som köper kaffe med kakor får ta så många kakor de vill. Flitiga medlemmar hade sett till att det fanns 3.500 gammeldags läckerheter av olika form och innehåll. När helgen var till ända, var faten tomma.

Ett annat lockbete – nytt för i år – var släktforskning. VSF ställde upp med totalt 7 personer som turades om att svara på frågor och via dator och mikrofilm visa hur man går tillväga för att söka sig fram i källmaterialet. Att det inslaget var populärt var inte att ta miste på. När jag var där på besök, var det "knökfullt" i de två rum som disponerades. För att ta vara på intresset, hade man satt upp en lista där folk kunde anteckna sig om de var intresserade att delta i en grundkurs i släktforskning. När dörrarna stängdes hade 17 personer satt upp sig på Vuxenskolas lista i Forshaga och ett mindre antal anmält sig till Medborgarskolan i Karlstad.

Åke Hörnvist

Tre flitiga ur kak-personalen., fr.v. Laila Johansson, Ingbritt Magnusson och Solweig Nygren. Foto: Lennart Jonsson.

Välbesökt föreläsning om emigration

Den första kvällen gav Monika Urtti från Emigrantregistret en översikt över emigrationens bakgrund och historia för att sedan under den andra redogöra för dagens möjligheter att forska i ämnet.

Den första organiserade utvandringen gjordes av en grupp ur en frireligiös sekt med ursprung i Biskopskulla i Uppland. Gruppen hade medlemmar från bl a Dalarna, Uppland och fram för allt från Hälsingland. Gruppen var uppdelad på flera fartyg, varav ett gick från Gävle och var framme i New York efter fem månader (!!!). Väl där bildade medlemmarna ett eget samhälle i Illinois kallat Bishop Hill. (Finns närmare beskrivet i en bok av Olov Isaksson).

Den stora massutvandringen tog sin början i slutet av 1870-talet då den europeiska jordbrukskrisen i kombination med

det starka suget från USA var de mest framträdande drivkrafterna. Den amerikanska staten erbjöd gratis jord, 65 hektar, till alla nybyggare. Fram till 1930 var det ca 1,2 milj. svenskar som utvandrade till USA, Canada, Australien, Sydamerika etc.

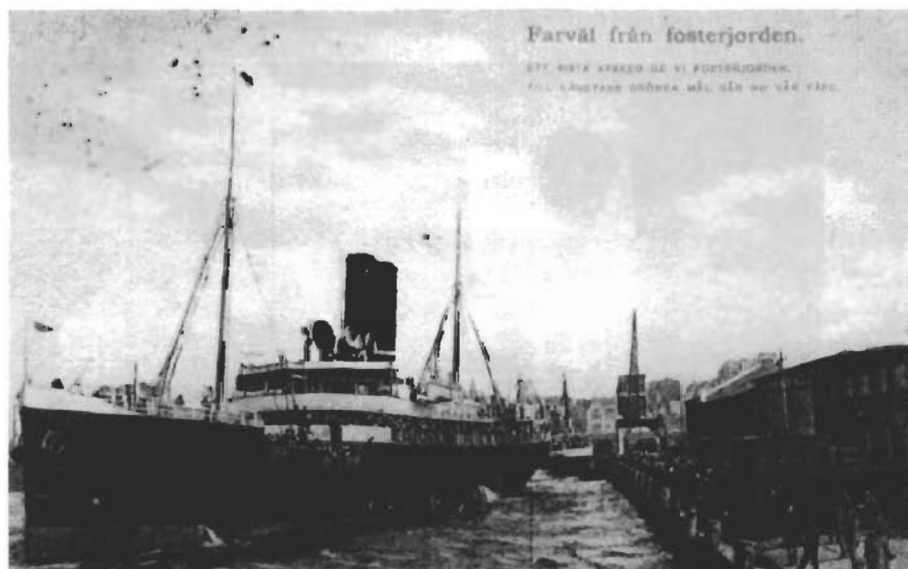
I allmänhet är det husförhörlängden som utgör startpunkten för en emigrantforskare. Via utflyttningslängder och passagerarlistor hamnar man därefter – i bästa fall – på destinationsorten i det nya landet. Med assistans av Jörgen Axelson gav Monika många exempel på de vanskligheter som möter forskaren men också tips om hur man kan gå tillväga för att komma runt en del av problemen.

Har man väl kommit fram till var släktingarna hamnade, börjar för de flesta den svårast biten, d v s om man därutöver vill

veta vad som hände efter bosättningen ”over there”. Någon folkbokföring av svensk modell existerar inte i USA men man har en slags folkräkning vart tionde år, kallat census. Det arkivmaterial som finns är dock utspritt och många av forskarsajterna är avgiftsbelagda. Men skam den som ger sig, på ett eller annat sätt går det i de flesta fall att ta sig fram även om det kan ta tid.

Monika avslutade med att ge oss – 30-talet åhörare – ett antal tips om litteratur och lämpliga web-adresser. Är du intresserad av att ta del av dessa uppgifter, kan du kontakta henne på : reasearch@emigrantregistret.s.se

Åke Hörnqvist

De tidiga utvandarna var hänvisade till gamla segelfartyg med eländig komfort. Successivt förbättrades förhållandena. Ett exempel på utvecklingen är Wilsonlinjens ångfartyg "Calypso", som var i trafik från 1904.

Emigrantregistret flyttar - flyttar inte

I slutet av oktober gick Emigrantregistret ut med sina storstilade planer på att flytta till residenset. Via Karlstads-Tidningen informerades om att man i de nya lokalerna skulle utforma en permanent utställning och att man räknade med att den skulle bli en stor turistattraktion. Emigrantregistret presenterade också ett påtänkt treårigt samverkansprojekt som beräknades sysselsätta 15 personer.

Finansieringsfrågan var ännu inte löst men man framhöll att såväl Karlstads Kommun som Region Värmland var positivt inställda till planerna.

Den 9 november (alltså två veckor senare) kunde samma tidning meddela att kulturnämnden i Karlstad sagt nej och att Region Värmland är tveksamma. De vill skicka tillbaka ärendet till tjänstemännen för en närmare prövning av kalkylerna.

www.genealogi.se/varmland

Arkivcentrum Värmlands forskarmiljö förnyas

Sedan Arkivcentrum Värmland invigdes 1998 har forskarsmiljön genomgått relativt små förändringar. Några mikrokortsläsare och ett par datorer har tillkommit. Nu har tiden emellertid börjat bli mogen för en lite mer genomgripande ansiktslyftning. En bidragande orsak är inte minst de senaste årens snabba utveckling kring digitaliseringsinsatser. De största digitaliseringsprojekten rör dels de värmländska folkbokföringshandlingarna efter 1895, som skannas av MediaKonverteringsCentrum i Fränsta, samt Arkiv Digital's skanning av kyrkoböcker i original före 1895. Den senare satsningen kommer att innebära att de äldre kyrkoböckerna kommer att kunna studeras i forskarsalen via digitala färgbilder. Sammantaget kommer alltså hela den värmländska folkbokföringen att vila på digital åtkomst!

För att möta en förmodad ökning av datorrelaterad forskning behöver maskinparken utökas. Forskarsalen har därför

under hösten förberetts för att kunna hysa upp till femton datorarbetsplatser. Till de idag befintliga fyra arbetsstationerna kommer ytterligare fem datorer att tas i bruk i ett första skede. Inga mikrokortsläsare tas ur bruk ännu, men några läsare kommer att flyttas till andra delar av forskarsalen för att finnas som en resurs vid behov. Mikrokortsskannern flyttas ut till forskarexpeditionen, som för övrigt också genomgår en uppfräschning. I forskarexpeditionen kommer böcker till försäljning att exponeras på ett bättre sätt. Vidare finns en sökterminal för digital sökning i arkivförteckningar som ett komplement till pappersförteckningarna.

Med dessa förändringar, samt de förbättringar som Värmlands släktforskarförening genomfört i forskarpentryt, tror vi att Arkivcentrum Värmland kan erbjuda en ännu bättre miljö för alla besökande forskare!

*Thomas Kvarnbratt
Värmlandsarkiv*

Kartor för skatter och skiften

Ämnet för kvällen var kort och gott: Kartor. VSF hade inbjudit Bernt Björn att ge en allmän introduktion i lantmäteriets arbete och resultat i historisk tid.

Går man långt tillbaka i tiden, finner man att det är först någon gång under vikingatiden, som byarnas innevånare börjar dela upp marken mellan sig.

Under 1500-talet kom staten (Gustav Vasa) in som en stor intressent vad gäller markens fördelning. Staten ville med den som grund få en rimlig utgångspunkt för beskattning av folket. Med åren förfinades beskattningstekniken och detta i kombination med det ökade behovet av skiftesförrättningar resulterade i att son-

sonen 1628 gav instruktion om tillskapandet av en lantmäteriverksamhet, förmodligen den första i världen.

I mitten av 1700-talet kommer den första skiftesreformen med syfte att uppnå en rationellare ägandestruktur av marken (storskiftet). 1827 kom slutligen laga skifte och arbetet med det pågick i ca hundra år och det har påverkat vår landskapsbild på ett utomordentligt genomgripande sätt.

Idag är en stor del av lantmäteriets kartor och förrättningsakter inscannade och finns tillgängliga på nätet www.lantmateriet.se

Ett populärt inslag i VärmlandsAnor är de två antavlorna som publiceras i varje nummer sedan 1990. Till dags dato har 128 tavlor publicerats. Nr 1-50 samt 51-100 har även sammanställts i två separata publikationer. Vill du veta vilka tavlor och register som finns, skall du gå in på på VärmlandsRötter under menyn *Värmländska Anor – publicerade antavlor*. Just nu har vi bara fem antavlor på kö, så nu är det tid att skicka in fler till undertecknad. Det går bra både med brev och mail.

I tidningen finns plats för fem generationer, men i våra samlingsvolymerna tar vi med allt som skickas in, så begränsa inte ditt material till bara fem generationer.

De uppgifter som bör finnas med (om de är kända) är följande:

- Fullständigt namn med markerat tilltalsnamn
- Yrke eller titel
- För födelse, vigsel och död: Fullständigt datum, ort och socken. För socken utanför Värmland anges även länsbokstav
- Finns fler partners, ta gärna med även dom med fullständiga uppgifter enligt ovan.

En viktig detalj att tänka på är anför-luster. Finns anför-luster så hänvisa till dessa. Skriv inte in dessa anor fler gånger. En inledande text gör antavlorna mer intressant. Ange även hur du är släkt med tav-lans proband.

Om du använder släktregistrerings-programmet DISGEN, så finns en inställningsfil att ladda ner som ger de uppgifter vi behöver. Instruktioner om detta finns under menyn *Värmländska Anor – publicerade antavlor* på VärmlandsRötter.

*Gunnar Jonsson
Älvhagsgatan 25
661 40 Säffle
vsff@telia.com*

Vem var Lorentz Wilhelm Backelin?

av Elisabeth Thorsell

Ja, det kan man undra, men här tänkte jag berätta om den något snåriga vägen till hans födelsenotis.

Lorentz Wilhelm, eller LW, som jag tänker kalla honom framöver, var handelsman i Filipstad och Persberg från omkring 1850 till sin död 1904. Enligt kyrkböckerna i Filipstad skulle han vara född 1823 3/5 i Färnebo, Filipstads landsförsamling.

Frågan var nu om han var släkt med komministern *Mattias Backelin*, som levde 1740 till 1801, och verkade 1784 till 1801 i Nordmark, norr om Filipstad. Han och hans hustru *Maria Dorothea Dahlberg* hade tolv barn, varav tre söner blev vuxna. Sonen *Mattias*, f 1791, flyttade till Bohuslän och blev bosatt i Strömstad. Bland hans barn fanns ingen LW. Sonen *Gustaf* blev kvar i Nordmark, och fick en son *Mattias Leonhard*, som var född 1822 25/4. Denna hade en yngre syster, *Maria Stina*, född 1829 9/10, men ingen LW i den familjen.

Den tredje sonen, som var äldst, hette *Olof*, och var född 1779 i Kroppa sn. Han gifte sig 1803 med *Greta Maria Hasselblad*, men de tycks inte ha fått några barn, i alla fall inte i Nordmark, där de bodde till 1815, då de flyttade till Bjurtjärn. Där har jag inte sökt efter dem, men 1822 dör *Olof* hemma i Nordmark, kanske hos brodern *Gustaf*, men finns inte upptagen i hfl, utan bara i dödboken. Och det framgår inte vart hustrun tagit vägen heller.

LW fick 1850 24/4 en oä dotter, *Sofia Albertina*, med pigan *Christina Jonsdotter*. Samma år kommer hans mor, änkan *Greta Maria Hasselblad* flyttandes från Dalby till Filipstad och bor hos LW och tar hand om hans lilla dotter [hon återfinns 1890 som telegrafist på Gotland]. MEN, *Greta Maria Hasselblad* var ju namnet på *Olofs* hustru? Och *Olof* dog ju 1822 22/6, hur kan han då vara far till en pojke som föds 11 månader efter hans död?

Noggrann läsning av födelseböckerna

för både Filipstad och Färnebo resulterade inte i någon födelsenotis för LW. Var var han då född?

Enda sättet var då att följa honom baklänges tills han var så liten att han bodde hos sina föräldrar. Hans födelseort anges för det mesta som *Fbo*, vilket är den vanliga förkortningen på Färnebo, men någon gång ser det mer ut som *Flo*, en socken i Skaraborg.

Det visade sig att han kom till Filipstad 1843 och då från Kristinehamn. I Kristinehamn var han handelsdräng hos handlanden *Nymansson*, och när han lämnar denne 1843, står det att han tagit betyg till Arvika, men det blev Filipstad i stället, och där blir nog tvärstopp för den som försöker spåra honom från andra hållet.

Till Kristinehamn kom han 1837 från Holms socken i Dalsland, där han bott några år med sin mor och bror[!] hos morbrodern *Herman Hasselblad* på Vedbyholm. Modern kallas änkan *Greta Maria Backelin*, född *Hasselblad*, men där är också en otydlig notering om någon man vid namn *Gunnarsson*. Hennes andre son hette *Martin Ferdinand* och var född 1820 25/3 i Vänersborg! [Han gick sedan på Bergsskolan i Filipstad, arbetade som bruksinspektör och sedan revisör i Filipstad, där han dog ogift 1884].

Och till Holm hade *Greta Maria* och sönerna kommit 1834 från *Flo* i Skaraborg!

LW var mycket riktigt född i *Flo* sn på angiven dag, som son till änkan *Greta Maria Backelin*, född *Hasselblad*, från *Håberg*, fadern nämns inte alls. Enligt *Flo* hfl hade hon kommit 1820 från *Bolstad* i Dalsland och blivit hushållerska på *Håberg*.

1830 15/11 gifte hon sig i *Flo* med den tjugo år yngre rättaren *Olof Gunnarsson*, född 1804 17/5 i Morlanda i Göteborg och Bohus län. Detta giftermål var nog ett misstag, för 1834 flyttar hustrun och

hennes barn till *Holm*, som tidigare nämnts, och *Olof* fick arbetsattest till Göteborg.

På våren 1820 var åtminstone *Greta Maria* i Vänersborg och födde sin son *Martin Ferdinand*. Fadern anges som "bergsmannen *Olof Backelin* från Värmland", men om han också var i Vänersborg är okänt.

Familjen finns inte angiven med någon adress i staden när *Martin Ferdinand* föds, så de har ej återfunnits i Vänersborgs hfl. Där är en lucka 1816-1820, och någon flyttningsslängd finns inte heller. Man kan ju spekulera om *Olof* verkligen var far, då föräldrarna varit gifta i 17 år utan att få några andra barn.

Enligt Färnebo Häradsrätts dombok för 1817 har *Olof* då suttit på Gåldstugan i Karlstad i flera år för diverse skulder. Detta föranledde diverse kommentarer på hemorten, som sedan följdes av förtalsmål i häradsrätten.

Så om man spekulerar vidare, så kan ju *Greta Maria* givit sig av på egna äventyr före 1820, även om hon måste ha haft viss kontakt med hemorten, för hur skulle hon annars veta att hon var änka 1823, när LW föddes, eller var brodern *Herman* fanns när hon behövde honom 1834?

Frågan ovan kan i alla fall besvaras med att *Lorentz Wilhelm Backelin* inte var släkt med komministern *Mattias Backelin*, utan var dennes sonhustrus oäkta son. *Greta Maria* dog hos LW i Persberg 1865 13/8.

LW blev senare föreståndare för boglagshandeln i Persberg, som han skötte i många år. Efter en del år öppnade han eget i det s.k. Slottet, som låg vid landsvägen mellan Persberg och Yngshyttan, men affären hade ett mindre bra läge, så snart lämnade han sin rörelse och blev anställd vid Filipstads Sprit Aktiebolag, där han verkade till sin död 1904 21/4. "Och då han gick hädan efterlämnade han hos alla som lärde känna honom, ett ärat och ak-

Ordföranden har ordet

Den 23 september hade styrelsen ett mycket givande heldagsmöte i Fors-haga varvid föreningens verksamhet och organisation inför framtiden ingående diskuterades. Vi kom då fram till sex olika ansvarsområden:

1. Ordföranden (Lars Gunnar Sander)
2. Information (Gunnar Jonsson och Åke Hörnqvist)
3. Utställningar och mässor (Hans Olsson)
4. Projekt (Jens-Åke Nilsson)
5. Administration (Liv Hagberg)
6. Program (KG Lindgren)

Den här organisationen är nödvändig med tanke på att vi är en av Sveriges största släktforskarföreningar med många järn i elden. Det är därför inte tillräckligt med en styrelseledamot som ansvarig för varje område. Till sin hjälp behöver han eller hon även folk utanför styrelsen. **Vi efterlyser därför medlemmar som är intresserade av att ingå i denna organisation!** Hör av dig till någon i styrelsen!

Även Sveriges Släktforskarförbund funderar som bäst över hur framtiden skall se ut och vilka områden som skall prioriteras. Vi har fått en förfrågan från förbundet där man vill veta våra åsikter i saken. I skrivande stund har vi ännu inte formulerat något svar på detta. Själv har jag funderat en del över

de mängder av register, databaser, släktböcker mm som finns och som produceras i en strid ström. Mycket finns på internet, en del hos föreningar och en del hos enskilda släktforskare. Det börjar bli omöjligt att hålla reda på alla sökvägar, även för en erfaren släktforskare. Borde man inte försöka organisera detta på något sätt? Man skulle ju kunna börja med att upprätta enkla checklistor som sedan efter hand byggdes ut med något slags sökprogram.

Amerikanarnas självförtroende är helt utan gränser! Man kastar sig frejdigt in i vidlyftiga projekt i den fasta förvisningen att *the American way* är överlägsen allting annat. Och nu är det risk för att fiaskot i Vietnam och Irak kommer att upprepas på släktforskningens område! Mormonerna har nämligen för SVAR:s räkning åtagit sig att personregistrera alla Sveriges kyrkböcker. Detta gigantiska arbete skall vara slutfört redan år 2008! Man tar sig för pannan! Tack vare Gensline vet vi att det rör sig om 32 miljoner sidor. Hur många sidor hinner en effektivt arbetande mormon tolka, registrera och kontrollläsa på en timme – fem kanske i bästa fall. Då skulle det behövas ca 1300 heltidsarbetande registrerare sex dagar i veckan för att klara målsättningen. Vad är det sedan för kvalitet vi kan förvänta oss här, när personnamn och namn

på byar, gårdar och torp skall tolkas av icke svenskspråkig personal? Folk som tycker att de egendomliga krumelurerna över bokstäverna a och o är oväsentliga, med andra ord inte känner till å, ä och ö. Hur har egentligen SVAR resonerat i den här frågan? Bara som ett exempel från mitt eget registreringsarbete: står det Jansson, Jonsson eller Jönsson i kyrkboken? Endast en tidsödande jämförelse mellan olika källor kan förhoppningsvis ge svar på en sådan fråga. Vi kan idag konstatera att felaktiga uppgifter tyvärr sprider sig snabbt, framför allt via internet, från släktforskare till släktforskare. Och hur blir det då när nybörjare och okritiska "forskare" i framtiden kanske enbart kommer att begagna sig av mormonernas register? En annan fråga är om man tänker utnyttja de register som redan finns utarbetade av föreningar och enskilda forskare? Eller skall man uppfinna hjulet på nytt?

Lars Gunnar Sander

Ransäter och Munkfors på CD

Under fyra-fem år har en grupp på Gamla Bruket i Munkfors fört över uppgifter från kyrkböckerna till CD. Databasen omfattar 41.798 namn med början i de äldsta böckerna från slutet av 1600-talet. Idag kan man ta del av innehållet om man besöker Gamla Bruket. För de som inte är bosatta på orten men gärna vill veta mer om materialet och tillgängligheten, rekommenderas en kontakt med Gun Österberg, tel 0563 – 50 003.

tat namn.”

På gamla dagar, 1882, vid nära 60 års ålder hade LW gift sig med den tjugo år yngre gruvarbetardottern Karolina (Karin) Stäckig, f 1853 i Färnebo, och makarna hade tre barn, sönerna Lorentz Wilhelm och Gustaf, samt dottern Hilma.

Tack till Jan Kruse som försett mig med notiser ur *Filipstads Tidning*.

Ur andra medlemsblad

Värmlänningar

An-Siktet 2006:3 (Folkare Släktforskarförening) Dagbok Öfver Vintern i Stockholm 1868 av *Margareta Sjöberg-Sjölin*: bl a bryggaren i Stockholm Jakob Sjöstedt, född 1785 i Filipstad.

Boden-Anan 2006:4 (Boden Överluleå ForskarFörening) Släktband mellan äldre lantmätare i Norrbotten av *Georg Palmgren*: lantmätaren i Umeå Erik Gustaf Tunell (1830-1881) gift med Hilda Sofia Stenström född 1829 i Karlstad.

Genklang nr 23 (Ovansiljans Släktforskarare) Porträtt av en världscharmör av *Torbjörn Näs*: bland andra omnämns Axel Lagrelius född 1863 i Karlanda och hennes mor Laura Augusta Biesert.

Slekt og Data 2006:3 (DIS-Norge) Innbyggere fra alle kanter. Byen og de utenladsfødte av *Ellen Røsjø*: bl a Selma Maria Olsson född 1882 i Älgå.

Slækt & Slekt 2006:3 (Solør Slektshistorielag) Hvem var Anne Olsdatter Gamlevolden? av *Magne Ivar Mellem*. Bosetning på Åsnes Finnskog del 1 av *Magne Ivar Mellem*.

Vi Släktforskare 2006:6 (Elisabeth Thorsell) Värmländska efterlysningar från 1800 och framåt.

Övrigt

Anbudet 2006:3 (Eskilstuna-Strängnäs Släktforskarförening) Forskning i lantmäteriarboken av *Kenneth Engvall*.

Diskulogen nr 72 (Föreningen DIS) DIS-POS – en nyhet i DIS utbud av *Olof Cronberg*. Forskar du efter emigranter är Internet ett bra hjälpmedel av *Eva Dahlberg*.

Diskulogen nr 73 (Föreningen DIS) Förenkla din forskning med hjälp av DISPOS av *Olof Cronberg*. Her kan du få Norges-hjelp på få minutter av *Liv Ofsdal*.

MGF-Nytt 2006:3 (Midälva Genealogiska Förening) Aln, historien kring ett mått. Liten mynthistoria.

Släkthistoriskt Forum 2006:4 (Sveriges Släktforskarförbund) Att forska i Finland – nästan som hemma, *föredrag av Johan Ståhl*. Goda möjligheter för släktforskning i Estland, *föredrag av Peeter Grünberg*. Så forskar du i de gamla svensk-områdena i Tyskland, *föredrag av Elmer Bruhn*. De kom med ny teknik till Sverige, *föredrag av Stig Geber*. I begynnelsen var Aaron Isaac, *föredrag av Carl Henrik Carlsson*. Storebror staten vakar över alla resenärer, *föredrag av Gunnar Ståhl*.

Västanbladet 2006:4 (Göteborgs-Regionens Släktforskare) Inflytningens källor av *Elisabeth Reutherswärd*.

Nr 127

Som ett komplement till antavla 126 över Arvid Grundstedt, publicerad i förra numret av VärmlandsAnor, kommer här en antavla för hans hustru Theresia Vilhelms-son.

1/4 2005

Ove R. Grundstedt

Aspängsvägen 2

182 39 Danderyd

08-7557596

ove.grundstedt@telia.com

Anor sökes

Till ANOR SÖKES tar vi emot frågor om anor och ättlingar från alla, som är medlemmar i en släktforskarförening

803. Jag söker upplysningar om *Anna Nilsdotter* född 1795. Hon blev gift med *Anders Gulbrandsson* född 24/9 1793 i Gunnarsrud. Troligen gifte de sig i **Skillingmark** 29/12 1823. Jag känner till följande barn: Nils född 25/8 1826, Maria född 1828 och Cherstin född 16/7 1832 alla Gunnarsrud.

Jan Björnstad

Örnevn 18

N-1474 Rasta

Janbj3@online.no

804. Jag söker födelseplats och datum för Lars Jonsson och Maja Nilsdotter. Dom hade sonen Jonas Jonsson född 15/4 1800 i **Säfsen** gift med Chatarina

Larsdotter från **Gåsbörn** född 21/2 1806.

Anita Lundvall

Balladgatan 11 c

70373 Örebro

anita@tjalooba.nu

805. Jeg har følgende etterlysning:

Anne Marie Olsdotter, född 2 dec 1843 i **Karlstad** eller omegn. Flyttet til Norge omkring 1870. Hennes far het *Olle Persson*.

Ingar Finstad

Blåmeisveien 10

1555 Son, Norge

Tel. 6495 8835

Mobil 9011 8260

ingafins@online.no

<p>Olsson, g Grundstedt, f 28/6 1900 i Tutemo, Sunnemo(S) Generation III Nr 8-15</p>	<p>Olsson, Pär. Åbonde f. 2/2 1778, N Råda, Kvamnäs</p>	<p>Jonsdotter, Catharina f. 1780</p>	<p>Olsson, Olof f. 28/7 1742 - 1809, N Råda, Kvamnäs</p>	<p>Persdotter, Maria f. 2/10 1746, N Råda, Uvedshagen</p>	<p>Jonsson, Jonas</p>	<p>Olsson, Cajsa f. 1740, N Råda, Uddeholms bruk</p>	<p>Benalsson, Olof f. 24/3 1746, N Råda - 16/2 1792, N Råda</p>	<p>Pärsdotter, Anna f. 4/2 1751, N Råda, S Skoga</p>	<p>Olsson, Jon f. 2/12 1758 - 3/3 1814, N Råda, Sörby</p>	<p>Thorbjörnsson, Benal Olofsdotter, Ingeborg Bengtsdotter, Karin Nilsson, Pär Jonsdotter, Karin Persson, Olof Pärsdotter, Marit</p>	<p>1722 - (1767-1770), N Råda, Ö Hedetorp f. 30/4 1725, N Råda, S Skoga f. 1/11 1719, N Råda, Lakerne f. 14/9 1726 - 1797, N Råda, Sörby 1/8 1736 - 1814</p>	<p>10/5 1729 - 25/4 1786, N Råda, S Skoga f. 21/12 1744 f. 5/9 1740</p>			
<p>Jansdotter, Maria f. 18/11 1805, N Råda, Mjönås</p>	<p>Nilsson, Lars. Torpare f. 14/9 1796, N Råda, Lakerne d. 9/9 1847, N Råda, Mjönås</p>	<p>Bengtsdotter, Maria f. 12/3 1792, Sunnemo d. 12/2 1840, N Råda, Mjönås</p>	<p>Håkansson, Maria f. 18/11 1805, N Råda, Hafersbol</p>	<p>Jansdotter, Maria f. 18/11 1805, N Råda, Hafersbol</p>	<p>Andersson, Jan f. 15/9 1774, N Råda, Hafersbol</p>	<p>Persdotter, Margareta f. 29/12 1763</p>	<p>Håkansson, Olof f. 29/12 1763</p>	<p>Håkansson, Karin f. 11 f. 26/8 1761</p>	<p>Håkansson, Karin f. 11 f. 26/8 1761</p>	<p>Jansdotter, Karin f. 13 f. 1778</p>	<p>Hindriksdotter, Stina f. 13 f. 1778</p>	<p>Persdotter, Maria</p>	<p>14</p>	<p>15</p>	
<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>	<p>Grundstedt Arvid Folke f. 6/2 1899, Sunnemo</p>	<p>Jansdotter Anna Katharina f. 22/2 1866 Sunnemo, Öe Lid d. 4/4 1937 Sunnemo</p>

Genealogiska Föreningen i kris

Nr 128

Det är inte bara Sveriges Släktforskarförbund som har problem med ekonomin. I dagarna damp det ner ett brev i brevlådan från styrelsen för Genealogiska Föreningen där man mellan raderna kunde utläsa att den anrika föreningens existens är allvarligt hotad. För ca femtio år sedan var GF i stort sett den enda och allenarådande släktforskarföreningen i Sverige med sitt fantastiska arkiv och flaggskeppet *Släkt och Hävd*. När sedan mormonfilmerans intåg på marknaden indirekt gav upphov till mängder av små och spirande släktforskarföreningar runt om i landet, så missade GF tillfället att ombilda sig till ett riksförbund. I stället föddes Sveriges Släktforskarförbund och GF stagnerade. Under de senaste sex åren har man gått med stor ekonomisk förlust. Man har måst klara sig utan kanslichef samt år efter år tvingats till en rad andra neddragningar och besparingar. Nu har man kommit till vägs ände och reserverna börjar ta slut.

GF:s styrelsen har därför beslutat om ytterligare kännbara neddragningar. Personalstyrkan minskas till en person och utgivningen av GF-aktuellt stoppas. Det verkligt allvarliga är att utgivningen av *Släkt och Hävd* även stoppas. Senaste numret utkom 2004. Tidigare var det all-

tid en högtidsstund då denna tidskrift kom i brevlådan två eller tre gånger om året. Nu saknar vi i Sverige en publikation med längre och mer vetenskapligt underbyggda artiklar på släktforskningens område. *Släkthistoriskt Forum* tenderar ju till att innehålla mindre om forskningsresultat och i stället mer reportage av typen hemma-hos. Man avundas därför norrmännen som har *Norsk Slektshistorisk Tidsskrift*, en publikation som håller en synnerligen hög standard och som vi nu saknar här i landet. Som tur är har vi i alla fall *Släktforskarnas Årsbok* som någorlunda kan kompensera förlusten av *Släkt och Hävd*.

GF kommer nu att satsa på *Släktforskarnas Arkiv* som blir föreningens huvudsakliga verksamhet. Man hoppas därigenom att kunna bevara de unika samlingarna och till och med utöka dem. Alternativet är annars att de i enlighet med stadgarna hamnar i Riksarkivets källare och därmed blir svåråtkomliga för de allra flesta. Styrelsen ser också en möjlighet att med eventuella samarbetspartner kunna digitalisera delar av arkivet och därmed göra det mer lättillgängligt för oss släktforskare.

Lars Gunnar Sander

Min morfar Anders Edéns släkanteckningar blev starten till utforskningarna liksom min mammas kusin Kjell Magnells utredning över släkten Magnell. Boken "Släkten Laurell" har också varit till stor nytta.

Släkten Magnell har sina rötter i Magnebyn (därav namnet Magnell) i Gillberga socken, senare även i Stavnäs socken. Släkten Laurell härstammar från Västergötland.

När min mormors föräldrar gifte sig med varandra, var det inte första gången som dessa släkter förenades. Det skedde redan då mormors morfars föräldrar, Cajsa Maria Magnell och Lars Laurell, ingick äktenskap. Via Cajsa Maria Magnells mor når vi fram till släkten Loffman, som lär räknas med Peder Torbjörnsson på 1500-talet som sin stamfar.

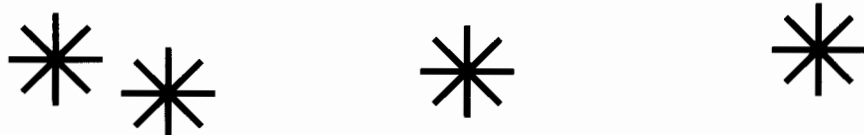
Ulf Callert
Trapplan 1a
791 37 Falun
023-15117
ulf.callert@bredband.net

Bildbank i Årjäng

Sedan i våras kan man gå in på Årjängs hemsida och titta på kommunens gamla och nya bilder. En stor del av materialet utgörs av fotografier som skänkts till Årjängs bibliotek. Sökbegrepp är : kategori, fotograf samt fri text.

Ett berömvärt initiativ som förtjänar ett besök: www.arjäng.se/bildbanken

God Jul önskar

Värmlands Släktforskarförening

Boktips

Göran Lindahl (red.) Värmland: Landskapets kyrkor

Kartor, diagram och tabeller av Markus Dahlberg. Forskningsprojektet Sockenkyrkorna: Kulturarv och bebyggelsehistoria. Riksantikvarieämbetet, Stockholm 2006. 79 sidor, häftad, illustrerad. Pris 175 kr (+porto). Beställes från Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 Stockholm, tel. 08-5191 80 00 eller e-post bocker@raa.se

Kyrkorna var en viktig del av våra anors livsmiljöer. Kyrkan kan ofta vara en av få byggnader som finns kvar i socknen sedan 1800-talet och ännu tidigare. Även om förändringarna varit stora så blir sambandet mellan dåtid och nutid särskilt tydligt i dessa miljöer. Många släktforskare ägnar sig därför åt att besöka vårt landskaps kyrkor. Anmälaren har besökt alla sockenkyrkor och de flesta kapell och stadsdelskyrkor som finns.

Nu har den intresserade fått en god vägvisare till kyrkorna i Värmland. Sockenkyrkoprojektet pågick i sin intensiva fas mellan 1996 och 2001 och syftade till att skapa kunskap kring de 2600 sockenkyrkorna som finns i Sverige. Det var tänkt att projektet skulle redovisas i form av en publicering på nätet av rapportmaterialet (vilket är gjort) samt tryckta rapporter om kyrkorna i varje landskap och sist och slutligen en gemensam slutrapport. Tyvärr tog pengarna slut runt 2004 när endast 1/3 av landskapen hade fått sin redovisning. I vår närhet så hann rapporter om både Dalsland och Västergötland publiceras innan dess.

Glädjande nog så verkar det nu vara möjligt att finansiera en fortsättning av rapportserien, och det är mycket positivt att Värmlands kyrkor nu har fått sin skildring.

Projektet har en tvärvetenskaplig inriktning, där kulturgeografer, konstvetare

och religionsvetare samarbetat. Professor emeritus Göran Lindahl har forskat om kyrkobyggnader i mer än fem decennier. Han är dessutom född i Karlstad och därför väl lämpad att vara redaktör och huvudförfattare för rapporten om Värmland.

Jag fastnade särskilt för docent Birgitta Roeck Hansens kulturgeografiska introduktionskapitel. Att många värmländska kyrkor är skönt belägna nära sjöar och älvar känner man på sig, men att detta gäller hela 70% av den värmländska landsbygdens kyrkor var en uppgift som förvånade mig. Flertalet kyrkor ligger på avstånd från övrig bebyggelse, antingen i utkanten av ett bebyggt område eller helt isolerade.

Kyrkorna presenteras i tidsepoker: medeltiden, 1550-1760, 1760-1860 samt 1860-1950. Formen är likformig med projektets övriga rapporter. Det gör det enkla att peka på unika och allmänna drag i landskapens kyrkobyggnader och kyrkonkonst. Den typiska värmländska kyrkan kan vara en timmerkyrka från 1600- eller 1700-talen: Alster, Svanskog, Långserud, Nyed, Sunnemo, Övre Ullerud, men lika ofta är kyrkorna av sten från 1700- eller 1800-talen, av en typ som inte kan sägas vara typiskt värmländsk: Gunnarskog, Ölme, Frykerud, Holmedal, Lysvik. Inredningarna berörs också, och kända namn som 1700-talets Isac Schullström, Hans Georg Schuffner, Nils Falk och Eric Joneus nämns, liksom den i början av 1900-talet ofta anlidade arkitekten Bror Almquist.

Inte bara detta utan mycket annat får man veta i den skenbart tunna men mycket innehållsrika rapporten. För den som vill veta mer så finns det också vägvisningar in i den litteratur som finns kring värmländska kyrkor.

Carl-Johan Ivarsson

Ingemar Norlén (red.) Stavnäs kyrka 300 år – en jubileumsbok

Bokförlaget Norlén & Slottnér 2005. 159 sidor, inbunden, illustrerad. ISBN 91-85429-10-4. Pris 200 kr + ev. porto. Beställes från Stavnäs-Högeruds församling, Stavnäs sockenstuga, 671 95 Klässbol, tel. 0570-728280 eller e-post stavnas.samfallighet@svenskakyrkan.se

Söndagen den 29 oktober 1705 invigdes den nya stenkyrkan i Stavnäs socken. 300 år senare firades jubileet med bl. a. besök av kungaparet och biskop Esbjörn Hagberg i september förra året, och till jul utkom en prydlig jubileumsbok, där historien kring kyrkbygget och vad som hänt under de följande tre åren skildras i ord och bild. Detta blad erinrade f. ö. om jubileet genom att Stavnäs kyrka fanns på omslaget på nummer 2005:2.

Minnesskrifter vid kyrkojubileer var inte ovanliga i Värmland under perioden 1920-55. Ett ofta förekommande författarnamn vid denna tid var Linus Brodin. Han beskrev i sådana skrifter kyrkorna i Degerfors, Bjurtjärn, Övre Ullerud, Vitsand, Visnum, Lysvik och Älgå. Dessutom står Brodin bakom flera sockenböcker, bl. a. om sin egen hemsocken Västra Ämtervik men också om Stavnäs. Brodins bok om Stavnäs fick en utmärkt uppföljning i den vid millennieskiftet utgivna Stavnäs-boken 2000. Den senare boken har jag själv tidigare anmält i VärmlandsAnor. En av mina få anmärkningar då var den tveksamma skildringen av kyrkan.

Nu har denna brist avhjälpats genom kyrkans jubileumsbok, redigerad av journalisten och bokförläggaren Ingemar Norlén och formgiven av Anna Wångren. Boken är rikt illustrerad, med många fotografier i både svartvitt och färg.

De "tunga" avsnitten om kyrkans historia är skrivna av den flitige Peter Olausson. Han har skrivit om kyrkbygget och

kyrkolivet i början av 1700-talet, om den märklige prosten Petrus Högvall (1743-1808) och om en visitation år 1830. Jag fastnade själv särskilt för artikeln om kyrkbygget. Där försöker också Peter Olausson reda ut härvan av fakta och sägner kring löjtnanten Knut Roos på Stömne, som i maj 1709 märkligt nog begravdes inne i kyrkan trots att han uppenbarligen begått självmord.

Den vetgirige önskar sig kanske en än mer grundligare skildring av historien. Peter Olaussons artiklar ger dock tillsammans med en sammanfattning av 1900-talet genom axplock ur kyrkorådets protokoll en god skildring av kyrkans förflutna. För 1900-talsskildringen svarar Ingemar Norlén.

Stavnäs kyrkas nutid skildras genom flera reportage, där vår tids kyrkliga verksamhet blir dokumenterad i text och bild. Stavnäs liknar många värmländska bygder genom att uppslutningen kring kyrkan är stark, men att det inte är lätt att engagera folk i gudstjänstliv och förtroendeuppdrag. Boken andas dock en viss optimism inför framtiden. Ett för mig tidigare okänt faktum var att Stavnäs kyrka äger en ö i Vänerns skärgård, Sandön i närheten av Sjögerås i By.

Vi får hoppas att jubileumsboken kan stärka intresset för Stavnäs kyrka och dess rika historia.

Sigvard Boström: Väse kyrka under fem århundraden

Tryckt 2006. 242 sid, ringbunden, illustrerad. Beställes från Sigvard Boström, Brosätter 317, 660 57 Väse, tel.054-861055, mail sigvard.bostrom@telia.com

Om den ovan nämnda boken om Stavnäs kyrka är påkostad i formen och ibland något sparsmakad när det gäller innehållet, så gäller inte detta för Sigvard Boströms mycket utförliga historik över Väse kyrka. Även om Väseboken inte har färgbilder och hårda pärmar så är den välredigerad och prydlig och har många väl återgivna illustrationer.

Sigvard Boström är välkänd för läsare av VärmlandsAnor efter att ha medverkat vid flera tillfällen under sina sex år varit suppleant i Värmlands släktforskarförningens styrelse. Förutom att forska i egen släkt så bedriver han lokalhistorisk forskning i socknarna Väse och Östra

Fågelvik. Sigvard håller tillsammans med Anette Carlsson också på med att registrera kyrkböckerna för Väse.

Sigvard Boström har under en följd av år samlat material om Väse kyrkas historia. Det finns sedan tidigare en del litteratur om Väse, där Louise Tham beskriver kyrkan i Värmlands museums serie. Beskrivningen är dock kortfattad, särskilt när det gäller äldre tid. Detta faktum gäller också de böcker som skrivits om Väse socken. Nu har det blivit dags att låta den intresserade allmänheten ta del av Sigvards rön.

Väse kyrka byggdes 1758-62 efter ritningar av arkitekten Johan Eberhard Carlberg. Det nuvarande tornet byggdes år 1794. Kyrkan är typisk för sin tid men är ovanligt bred, hela 22 meter. Den äldre kyrkan var av sten, och beskrevs 1692 som "stoor", säkert i jämförelse med grannsocknarnas kyrkor. Den allra äldsta kyrkan var enligt Erik Fernow en träkyrka. Väse var "moderkyrka" i Väse härad och har ända till 2005 haft sin egen kyrkoherde. Annex var tidigare Alster och Östra Fågelvik. Vid det senaste årsskiftet bröts den månghundraåriga traditionen när Väse förenades med den tidigare annexförsamlingen Östra Fågelvik till Väse-Fågelviks församling. Östra Fågelvik har växt om Väse befolkningsmässigt.

Den vetgirige torde kunna få svar på alla tänkbara frågor om Väse kyrka genom att studera Sigvard Boströms bok. Det gäller inte bara kyrkobyggnaden i sig och inventarier. Även personer med anknytning till kyrkan skildras, framför allt präster men också klockare, kantorer och kyrkväktare.

Väse kyrka har en av Värmlands mest intressanta orglar, byggd av J. N. Söderling 1856-58 och senare restaurerad. Orgeln behandlas utförligt i flera artiklar. Även körverksamheten får sin skildring. Inom dessa områden så har Sigvard fått bidrag från andra författare.

Man läser knappast Sigvard Boströms bok om Väse kyrka i ett svep. Men det är knappast meningen. Beskrivningen är späckad med fakta, och interfolierad av utdrag ur olika källor, mest sockenstämmoprotokoll men också stoldelningslängder, inventarieförteckningar och visitationsprotokoll. Det är en oerhörd mängd kunskap om Väse kyrka som finns samlad i boken.

Carl-Johan Ivarsson

Gunnar Almqvist I Fryksdalen

Sammandrag av Fryksdals härads dombok 1741-1750, sammanställd av Gunnar Almqvist, utg 2006 av Östra Emterviks Hembygdsförening, hft, 801 s, div register, ISBN 10:91:631 9523-2. Pris 300 kr + porto 60 kr. Beställs från Leif Östlund 054-21 07 85, 0565-330 83; leos@globalnet.net

Äntligen är Gunnar Almqvists storverk fullbordat, och den sista delen av hans domboksregister ute hos de väntande forskarna. Den här boken, som omfattar den kortaste tidsperioden, är den mest omfattande, beroende på att protokollen blir mer och mer innehållsrika ju närmare vår tid vi kommer. Också var det svårt att hitta sin försörjning, så det kunde ju kanske löna sig att försöka börja någon liten jordbit som farfars syster sålt från slakten. Och inte heller kunde man tillåta att grannens få plöjde genom gårsgården och gjorde sig goda dagar på den egen vällen. För att inte tala om sabbatsbrott och fylleri på allmän landsväg, och mycket annat som man möter i denna högingressanta bok.

Elisabeth Thorsell
Med recensentens tillstånd saxat ur Vi
Släktforskarare 2006/8

VärmlandsRötters medlemssidor

På VärmlandsRötters medlemssidor samlar vi sådant som vi vill att endast medlemmar ska ha tillgång till. Från starten så fanns där endast medlemsmatrikeln, men nu har det utökats med personregister till VärmlandsAnor samt de tio första årens tidningar för nerladdning.

Nu har vi haft samma lösenord till dessa sidor i två år, varför det är hög tid att byta. Ta därför vara på adressetiketten som finns på detta nummer av tidningen. Där finns dina nya inloggningsuppgifter. Följ anvisningarna på inloggningssidan. Det nya lösenordet gäller från 1 januari 2007.

Föreningens utgivning av böcker och register

Föreningen säljer ett antal publikationer, både egna och medlemmars. Medlemmar som önskar annonsplats för egna publikationer, kontakta ordföranden. Medlemmar får 10% rabatt på föreningens egna publikationer, markerade med *. Ange ditt medlemsnummer när du beställer. För angivet pris tillkommer porto. Order som överstiger 500,- skickas per postförskott, övriga faktureras. Egna publikationer kan även köpas direkt hos föreningens sekreterare. Vi rekommenderar beställning via brev till sekreteraren eller e-post till vsff@telia.com. Vid slutförsäljning kan dröjsmål uppstå under trycktiden.

Ortsregister för Dalsland och Värmland på CD

Våra populära ortregister över Dalsland och Värmland har nu kommit på CD. 2579 ortnamn i Dalsland och 5532 i Värmland samt socken- och häradskartor finns på skivan. Registren är skapade i MS Excel 2000 för PC. Har du inte Excel finns Excel Viewer med på skivan (kräver Windows 2000 eller senare).

Pris 90,- *

Register och avskrifter

Bogen

Carl-Johan Ivarsson

Fb, Vb, Db 1850-1920 225:- *

Botilsäter

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1721-1920 225:- *

Vigde 1721-1920 110:- *

Döde 1721-1920 150:- *

Bro

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1692-1835 225:- *

Födde 1836-1920 225:- *

Vigde 1692-1920 150:- *

Döde 1689-1920 190:- *

Brunskog

Rolf Brodin

Husförhör 1760-1763 50:- *

Sven Haage

Födde 1688-1815 275:- *

Födde 1816-1865 275:- *

Födde 1866-1930 275:- *

Vigde 1691-1930 225:- *

Ekshärad

Mats Hellgren

Födde 1665-1722 200:- *

Födde 1723-1799 140:- *

Förs. bok 1665-1750 200:- *

Eskilsäter

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1688-1920 225:- *

Vigde 1688-1920 100:- *

Döde 1688-1920 125:- *

Fryksände

Knut Malmström

Födde 1707-1765 225:- *

Glava

Arbetsmarknadsprojekt i Arvika

Födde 1696-1817 220:- *

Födde 1818-1872 220:- *

Födde 1873-1920 220:- *

Vigde 1699-1920 175:- *

Döde 1696-1920 240:- *

Gunnarskog

Carl-Johan Ivarsson

Vigde 1688-1920 225:- *

Födde 1688-1799 225:- *

Födde 1800-1842 225:- *

Födde 1843-1871 225:- *

Födde 1872-1920 225:- *

Döde 1688-1843 225:- *

Döde 1844-1920 225:- *

Huggenäs

Framtidshuset i Säffle/Reliken

Födde 1744-1920 175:- *

Vigde 1761-1920 90:- *

Döde 1761-1920 100:- *

Högerud

Rune Hansson, Varberg

Födde 1689-1920 175:- *

Vigde 1697-1920 75:- *

Död 1689-1920 100:- *

Kila

Gunnar Jonsson

Födde 1640-1817 225:- *

Födde 1818-1900 225:- *

Vigde 1689-1900 120:- *

Bouppt. 1744-1859 60:- *

Lysvik

Arne och Moira Linnarud

Fb, vb, db 1692-1793 350:- *

fb, vb, db 1793-1821 250:- *

Millesvik

Arbetsmarknadsprojektet Cresco

Födde 1688-1920 165:- *

Vigde 1688-1920 70:- *

Döde 1688-1920 100:- *

Norra Råda

Mats Hellgren

Födde 1725-1769 140:- *

Utnyttja din medlemsrabatt!

Medlemmar får 10% rabatt på alla publikationer som ges ut av föreningen, markerade med *.

Ny*Arbetsmarknadsprojekt i Arvika*

Födde 1688-1840	200:- *
Födde 1841-1920	200:- *
Vigde 1688-1920	145:- *
Döde 1688-1920	190:- *

Stavnäs*Jan Thimberg*

Födde 1687-1775	170:- *
Födde 1776-1850	200:- *
Födde 1851-1920	225:- *
Vigde 1687-1920	225:- *
Döde 1687-1920	225:- *
Döde 1821-1920	225:- *

Sunne*Margit Olsson och Arne Linnarud*

Fb, Vb, Db 1669-1736	300:-
Fb, Vb, Db 1737-1758	300:-
Fb, Vb, Db 1759-1774	300:-
Fb, Vb, Db 1775-1793	350:-

Södra Ny*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1738-82, 1823-1920 ...	190:- *
Vigde 1739-1920	110:- *
Döde 1739-1920	125:- *

Tveta*Framtidshuset i Säffle/Reliken*

Födde 1687-1829	165:- *
Födde 1830-1920	165:- *
Vigde 1730-1766, 1778-1920	100:- *
Döde 1687-1920	170:- *

Vitsand*Framtidshuset/Reliken, Säffle*

Födde 1824-1869	175:- *
Födde 1870-1920	175:- *
Vigde 1824-1920	95:- *
Döde 1824-1920	140:- *

Väse*Anette Carlsson och Sigvard Boström*

Vigde 1683-1930	300:- *
-----------------------	---------

Älgå*Arbetsmarknadsprojekt i Arvika*

Födde 1688-1835	225:- *
Födde 1836-1924	225:- *
Vigde 1688-1920	125:- *
Döde 1687-1920	160:- *

Ölserud*Arbetsmarknadsprojektet Cresco*

Födde 1754 - 1920	225:- *
Vigde 1754 - 1920	60:- *
Döde 1754 - 1920	100:- *

Östmark*Kerstin Risberg*

Födde 1765-1820	240:- *
-----------------------	---------

Ortregister*Gunnar Jonsson*

Värmland (2:a utgåvan)	70:- *
Dalsland (2:a utgåvan)	45:- *

Värmländska Antavlor 1-50

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1990-1997. 140:- *

Värmländska Antavlor 51-100

Antavlor publicerade i VärmlandsAnor 1997-2004. 90:- *

Arbetsvandringar Värmland Härjedalenunder 1800-talet 100:- *
Roger Alderstrand o ABF Härjedalen

Litteratur

Anor och anekdoter

Värmlands Släktforskarförningens jubileumsbok 2003. 25 författare skriver om släktforskning och Värmland. 100:-

En kyrkoherdes vardag Ekshärad 1700-1758*Mats Hellgren*

Andreas och Bengt Piscator, kyrkoherdar, har fört anteckningar om allt som tilldragit sig i prästgården. 150:- *

Wermlands-slegten Ekelund*Leif Robertson 2003.*

”Slegtbeskrivning öfver Wermlands-slegten Ekelund och dess förgreningar 1500-2000”. 411 sidor, A4, illustrerad, personregister. 250:- *

Kvarnarna vid Rottnafallen*Eric Sundell*

Kvarnindustrins uppbyggnad från 1600-talet. Teknik, matning, kvarnbeskrivningar. Andra utgåvan 2003. 110 sidor, personregister. 110:- *

Ölme Härads Dombok 1629 - 1650*Axel Em. Löf*

Nytryck från 1997. Huvuddelen av materialet utgörs av Ölme härads dombok. Dessutom finns ett par protokoll från Visnum och Färnebo härader, Varnums kyrkobok för tiden 1645-50, en mantalslängd för Ölme och Varnum 1642 mm. Häftad, 234 sid. 200:- *

Torp och ödegårdar i Huggenäs*Gunnar Jonsson m.fl.*

86 sidor A4 100:-

Torp och ödegårdar i Ölserud*Maj Olsson m.fl.*

58 sidor A4 60:- *

Torp i Botilsäter*Britta Johansson m.fl.*

47 sidor A4 50:- *

CD

Värmlands och Dalslands ortregister

2579 ortnamn i Dalsland och 5532 i Värmland samt socken- och häradskartor Excel. Excel viewer ingår. 90:- *

Boställen i Säffle kommun*Sven Johansson*

Över 7000 namn på herrgårdar, gårdar, torp, backstugor och andra bostadshus. CD-skiva, Excelformat. 90:-

Övrigt

Antavleblanketter

A3, 6 generationer, 5-pack 15:-

Nytt från VSF 1984-1991

hel årgång 75:-

VärmlandsAnor 1992-1998

per nummer 30:- *

hel årgång 100:-

VärmlandsAnor 1999-2004

per nummer 40:- *

hel årgång 120:-

VärmlandsAnor 2005-

per nummer 45:- *

hel årgång 140:-

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:
Värmlands Släktforskarförening
c/o Lars-Gunnar Sander
Norra Berghaget
667 32 FORSHAGA

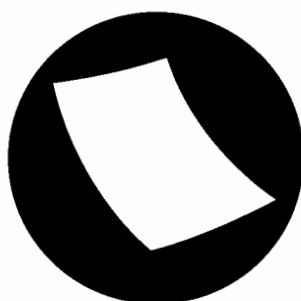
B
Föreningsbrev

Tryck på Knappen!

Vi behärskar det mesta.

Broschyrer, foldrar, kuvert, böcker, visitkort,
affischer, almanackor, kopiering, utställningsmaterial,
bildbearbetning, originalframställning mm.

KNAPPEN

Miljöcertifierad ISO 14001, Svanenlicensierad

Box 5115 • 650 05 Karlstad
Tel 054-85 55 00 • www.knappen.se